Tilladelse til indvinding af råstoffer, Plantagevej 7, 4180

Region Sjælland har den 15. december 2016 meddelt endelig tilladelse til at indvinde råstoffer på Plantagevej 7, 4180 Sorø, matr. nr. 11c Døjringe By, Munke Bjergby.

Tilladelsen har forud for afgørelsen været i partshøring.

Gravearealet ligger i Sorø Regionale graveområde. Arealet er på ca. 12 ha. Grusgraven skal efterbehandles til natur område, der graves under grundvandsspejl.

Tilladelsen er givet efter råstoflovens § 7 og § 8.

Ansøgningen er blevet screenet efter Bekendtgørelse nr. 1832 af 16. december 2015 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning § 3 stk.1 og 2, og regionen har vurderet, at råstofindvinding på ovennævnte ejendomme ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet. Råstofindvindingen kan derfor gennemføres uden at der udarbejdes en VVM-redegørelse.

Klagevejledning
Klageberettigede kan klage over afgørelsen til Natur – og Miljøklagenævnet inden 4 uger fra datoen for offentliggørelsen.

Der henvises desuden til klagevejledningen i tilladelsen.

Tilladelse til

RÅSTOFINDVINDING

Plantagevej 7, 4180 Sorø

Gældende indtil 01.02.2027

Tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på matrikel

Matr. nr. 11c Døjringe By, Munke Bjergby
Plantagevej 7, 4180 Sorø
Sorø Kommune

Bromme Graveområde
Dato: 14.12.2016

REGION SJÆLLAND

Oversigt

Plantagevej 7, 4180 Sorø, matr. nr. 11c Døjringe By, Munke Bjergby

Sagsnummer 15/00065

Ansøger			
Navn:	Obel Sten & Grus A/S		
CVR-nr.:	31172306		
Adresse:	Juelsmindevej 1, postboks 42		
Kontakt:	Peter Obel		
Telefon:	59565900/21600306	E-mail:	info@obel-transport.dk

Indvinder			
Navn:	Obel Sten & Grus A/S		
CVR-nr.:	31172306		
Adresse:	Juelsmindevej 1, postboks 42		
Kontakt:	Peter Obel		
Telefon:	59565900/21600306	E-mail:	info@obel-transport.dk

Ejer			
Navn:	Obel Sten & Grus A/S		
CVR-nr.:	31172306		
Adresse:	Juelsmindevej 1, postboks 42		
Kontakt:	Peter Obel		
Telefon:	59565900/21600306	E-mail:	info@obel-transport.dk

Oversigtskort

Areal omfattet af tilladelsen til indvinding af råstoffer

Indhold

1 AFGØRELSER FRA REGION SJÆLLAND 7

1.1 RÅSTOFLOVEN 7
1.2 PLANLOVEN - VVM BEKENDTGØRELSEN 7
1.3 NATURA 2000 OMRÅDER OG HABITATDIREKTIVETS BILAG IV 7

2 AFGØRELSER FRA ANDRE MYNDIGHEDER 8

2.1 VANDFORSYNINGSLOVEN 8
2.2 NATURBESKYTTELSESLOVEN 8
2.2.1 Sø – og Å-beskyttelseslinjen 8

3 VILKÅR 9

3.1 VILKÅR EFTER RÅSTOFLOVEN 9
3.1.1 Før indvindingen påbegyndes 9
3.1.2 Råstofindvindingen 10
3.1.3 Tilladte driftstider 10
3.1.4 Støj 11
3.1.5 Materiel 12
3.1.6 Støv 12
3.1.7 Forebyggelse mod forurening 12
3.1.8 Dræn 14
3.1.9 Arkæologi og geologi 14
3.1.10 Graveafstande 14
3.1.11 Indskiftning 15
3.1.12 Efterbehandling 16
3.1.13 Afslutning 17

4 VILKÅR FRA ANDRE MYNDIGHEDERNE 18

4.1 SORØ KOMMUNE 18
4.1.1 Vandforsyningsloven 18
4.1.2 Naturbeskyttelsesloven 18

5 GRUNDLAG FOR TILLADELSEN 19

5.1 ANSØGNINGEN 19
5.2 UDTALELSER 21
5.2.1 Høring af myndigheder og forsyningsselskaber 21
5.2.2 Partshøring 21

6 GRAVE - OG EFTERBEHANDLINGSPLAN 22

6.1.1 Graveplan 22
6.1.2 Efterbehandlingsplan 22

7 MYNDIGHEDERNES BEHANDLING AF SAGEN 23

7.1 RÅSTOFPLANEN 23
7.2 NATURA 2000 OMRÅDER OG HABITATDIREKTIVETS BILAG IV 23
7.2.1 Natura 2000 områder 23
7.2.2 Habitatdirektivets bilag IV 23

7.3 VVM - Vurdering af Virkning på Miljøet 24
7.4 Andre lovgivninger 24
7.4.1 Vandforsyningsloven 24
7.4.2 Naturbeskyttelsesloven 25
7.4.3 Planloven 26
7.4.4 Museumsloven 26
7.5 Miljømæssige forhold 26
7.5.1 Driftstider 26
7.5.2 Støj 26
7.5.3 Forebyggelse mod forurening 26
7.5.4 Graveafstande og periferiskråninger 26
7.5.5 Periodevis reduceret indvindingsmængde 27
7.6 Svar fra parter 27

8 GENERELLE BESTEMMELSER 29

8.1 Gyldighed og tilbagekaldelse 29
8.2 Tinglysning af deklaration om efterbehandling 29
8.3 Tilsyn og besigtigelse 29
8.4 Udtalelse fra museum vedr. arkæologi forud for indvindingen 30
8.5 Returjord 30
8.6 Affald 30
8.7 Entreprenørtanke 30
8.8 Byggeloven 30
8.9 Grundvand 31
8.10 Digesvaler 31
8.11 Ledningsregisteret 31
8.12 Teleledninger 31
8.13 Indberetning af indvunden mængde 31
8.14 Indberetning om boringer 31
8.15 Underretning ved konkurs mv. 31
8.16 Råstofafgift 31
8.17 Yderligere vilkår og ændringer 32

9 OFFENTLIGGØRELSE OG KLAGEVEJLEDNING 33

9.1 Generel klagevejledning 33
9.2 Klage over Region Sjællands afgørelser 33
9.2.1 Råstoftilladelsen og vurderinger efter Habitatdirektivet 33
9.2.2 VVM screening 34
9.3 Klage over afgørelser fra andre myndigheder 34
9.3.1 Vandforsyningsloven 34
9.3.2 Naturbeskyttelsesloven 34
9.4 Orientering 35

Bilag

1. Oversigtskort
2. VVM-screening
3. Bilag IV screening
4. Graveafstande og skråningsanlæg
5. Principskitse for skråningsanlæg på del af nordligt skel, se afsnit 7.5.4.
6. Partshøringssvar
7. Høringssvar Sorø Kommune
8. Høringssvar Museum Vestsjælland
9. Principskitse for bortgravning af naboskel
10. Dispensation fra Å-beskyttelseslinjen, Sorø Kommune.
11. Tilladelse efter vandforsyningsloven, Sorø Kommune.
12. Afgørelse om lovliggørelse af skråningsanlæg på sydvendt skråning.

Dokumentoversigt

Oversigt over dokumenter relevante for afgørelsen

Dato		**Beskrivelse**
19.9 2015	Ansøgningsmateriale	Ansøgningsskema og bilag i form af kort og beskrivelser.
16.10 2015	Udtalelse Museum	Udtalelse om de arkæologiske værdier for arealet.
19.1 2016	Screeningsskema Bilag IV	Vurdering af tilstedeværelsen af bilag IV arter inden for ansøgningsområdet samt eventuel påvirkning omkring ansøgningsområdet.
15.2 2016	VVM vurdering	Regionens vurdering af om projektet påvirker miljøet i væsentlig grad.
9/2 2016	Dispensation fra Å-beskyttelseslinjen, Sorø Kommune	
7/6 2016	Skråningsanlæg	Principskitse for skråningsanlæg ved nordligt skel.
30/5 2016	Tilladelse efter vandforsyningsloven	Sorø Kommunes tilladelse til grundvandssænkning ved indvinding under grundvandsspejl

1 Afgørelser fra Region Sjælland

1.1 Råstofloven

På baggrund af det foreliggende materiale og med hjemmel i råstofloven[1] meddeler Region Sjælland hermed tilladelse til en årlig indvinding af 100.000 m^3 sand, grus, sten og muld, heraf op til 50.000 m^3 under grundvandsspejlet på i alt 12 ha, hvilket er angivet på vedlagte oversigtskort, bilag 1.

Tilladelsen gives på vilkår i medfør af råstoflovens § 10, som beskrevet under afsnit 3.

Samtidig godkender Region Sjælland grave- og efterbehandlingsplanen på vilkår, som beskrevet i afsnit 6.

Der fastsættes en sikkerhedsstillelse på 1.800.000 millioner kr., jf. afsnit 3.1.1.4.

Tilladelsen må først udnyttes når klagefristen er udløbet.

1.2 Planloven - VVM Bekendtgørelsen

Region Sjælland har vurderet, at projektet ikke vil påvirke miljøet væsentligt og afgør derfor, at der ikke skal udarbejdes en VVM-redegørelse[2].

VVM screeningen fremgår af bilag 2.

1.3 Natura 2000 områder og habitatdirektivets bilag IV

Det er Region Sjællands vurdering, at det ansøgte ikke i sig eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-området væsentligt[3] og ikke vil ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.

Regionen vurderer endvidere, at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter og yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Regionens vurdering fremgår af afsnit 7.2.

[1] LBK nr. 1218 af 28. september 2016 af lov om råstoffer, § 7, stk. 1 og § 8.
[2] Bek nr. 957 af 27. juni 2016 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.
[3] BEK nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, § 7 og 8.

2 Afgørelser fra andre myndigheder

2.1 Vandforsyningsloven

Sorø Kommune har meddelt tilladelse efter vandforsyningsloven[4] til den midlertidige grundvandssænkning, der vil være konsekvensen af en årlig råstofindvinding på 50.000 m³ under grundvandsspejlet og indvinding af 1.000 m³ til støvdæmpende foranstaltninger. Der må ikke indvindes vand til grusvask.

Tilladelsen meddeles på vilkår, som beskrevet under afsnit 4.1.1.

2.2 Naturbeskyttelsesloven

2.2.1 Sø – og Å-beskyttelseslinjen

Sorø Kommune har 9. februar 2016 givet dispensation til indvinding af råstoffer inden for sø og å-beskyttelseslinjen på matr.nr. 11c, jf. bilag 10.

Dispensationen er meddelt på vilkår, som beskrevet underafsnit 4.1.2.

[4] LBK nr. 1204 af 28. september 2016 af lov om vandforsyning m.v., §§ 20 og 26

3 Vilkår

3.1 Vilkår efter Råstofloven

3.1.1 Før indvindingen påbegyndes

3.1.1.1 Opstart og underretning om påbegyndelse og afslutning

- Der skal gives meddelelse til Region Sjælland om indvindingens påbegyndelse og afslutning.

3.1.1.2 Underretning om muldafrømning

- Indvinder skal senest 4 uger før muldafrømning underrette Region Sjælland samt Museum Vestsjælland om datoen for arbejdets iværksættelse. Indvinder kan også få afklaret de arkæologiske interesser igennem en prøvegravning på arealet.

3.1.1.3 Grave- og efterbehandlingsplan

- Gravningen og efterbehandlingen skal tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med en godkendt grave- og efterbehandlingsplan. Den overordnede plan for gravning og efterbehandling udarbejdes af ansøger.

- Efterbehandlingsplanen beskriver de overordnede retningslinjer for efterbehandlingen. De medfølgende skitser, f.eks. placering af søer, beplantning osv., er således ikke nøjagtigt fastlagte.

- Indvinder har pligt til at udarbejde en ajourført plan til godkendelse i Region Sjælland, hvis indvindingen og/eller efterbehandlingen ønskes væsentligt ændret i forhold til den plan, der allerede er godkendt. Til brug for ajourføringen kan Region Sjælland kræve foretaget nivellement og opmåling af arealet.

3.1.1.4 Sikkerhedsstillelse

- Der skal stilles sikkerhed for opfyldelse af vilkårene om efterbehandling inden tilladelsen udnyttes.

- Den aktuelle sikkerheds størrelse fastsættes til **1.800.000 kr.**, som er beregnet ud fra

  12 ha efterbehandlet til sø, hvor sikkerhedsstillelsen er fastsat til 150.000 kr./ha.

  Eller

- Indsendelse af 2-3 tilbud fra eksterne rådgivere med overslag på omkostningerne, såfremt pågældende kan garantere, at samme tilbud er gældende, hvis det er regionen, der skal efterbehandle. Prisindeks skal indgå i beregningerne.

- Sikkerhedsstillelsen skal indeksreguleres efter "Danmarks Statistiks omkostningsindeks for anlæg, jordarbejde". Dette skal desuden fremgå af den indsendte sikkerhedsstillelse.

- Region Sjælland kan stille krav om, at sikkerhedsbeløbet opskrives, hvis det ud fra en konkret vurdering skønnes nødvendigt. Sikkerhedsbeløbet kan efter aftale reduceres, hvis det åbne gravefelt begrænses til et mindre areal, og der foretages løbende efterbehandling på de allerede udgravede arealer.

- Sikkerhedsstillelsen skal være en ikke tidsbegrænset nominel sikkerhed og stilles i form af garanti fra et pengeinstitut. Gravning må ikke påbegyndes før sikkerhedsstillelse er indsendt til - og godkendt af Region Sjælland.

3.1.1.5 *Afmærkning*

- Gravearealet skal afsættes i marken med kendelige pæle, der ikke må bortgraves eller dækkes med jord. Hovedafmærkningen, som angiver graveområdets ydre grænse, skal sikres med betonringe, som er 1/2 m i diameter.

- Afmærkning skal være etableret før gravning påbegyndes.

3.1.2 Råstofindvindingen

3.1.2.1 Vilkår om adgangsvej

- Adgangsvejen til og fra gravearealet skal ske i overensstemmelse med graveplanens anvisning. For at hindre uvedkommende færdsel skal adgangsvejen være afspærret, når råstofgraven er ubemandet. Adgangsvejen skal vandes ved generende støvdannelse.

3.1.2.2 Interne køreveje

- Til etablering af køreveje i råstofgraven må der kun anvendes indvundne råstoffer fra det ansøgte areal.

3.1.2.3 Jordvolde og -depoter

- Overjorden kan placeres i jordvolde eller depoter inden for det ansøgte graveområde, dog ikke mellem skel og efterbehandlingslinjen.

3.1.2.4 Kvalitet

- Region Sjælland kan forlange, at indvinderen lader de oparbejdede materialers kvalitet undersøge med henblik på deres anvendelighed til bestemte formål. Undersøgelsernes nærmere omfang fastsættes i givet fald af Region Sjælland i hvert enkelt tilfælde.

- Hvis virksomheden lader egne rutinemæssige undersøgelser foretage, kan analyseattester fra disse være tilstrækkelig dokumentation. Region Sjælland kan forlange at få sådanne attester tilsendt.

3.1.2.5 Indvinding under grundvandsspejlet

- Hvis pejlinger jf. tilladelse efter vandforsyningsloven (afsnit 4.1.1) viser, at der er påvirkning vandmængderne i Tude Å, kan regionen fastsætte maksimale indvindingsmængder over tid, på indvinding under grundvandsspejl.

3.1.3 Tilladte driftstider

- Tilladte driftstider for gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg:
  - Mandag til fredag kl. 07.00 - 18.00, dog ikke helligdage.
  - Lørdag lukket
  - Søn – og helligdage lukket

- Tilladte driftstider for udlevering og læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område samt støjafgivende reparationer og afprøvning af materiel:
  - Mandag til fredag kl. 06.00 - 18.00, dog ikke helligdage.

- Lørdag lukket
- Søn – og helligdage lukket

- Afvigelser fra de normale driftstider er kun muligt i kortere perioder og kun med accept fra Region Sjælland. Indvinder skal orientere nærmeste naboer med mindst 14 dages varsel.

3.1.4 Støj

3.1.4.1 Støjvilkår

- Driften af virksomheden må ikke medføre, at den målte/beregnede værdi af virksomhedens bidrag til støjen, målt som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A), overstiger følgende grænser:

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 lørdag kl. 07.00 – 14.00	Mandag – fredag kl. 18.00 - 22.00 lørdag kl. 14.00 – 22.00 søn- og helligdag kl. 07.00 – 22.00	Alle dage kl.22.00-07.00
3. Område for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder (bykerne)	55	45	40

3.1.4.2 Maksimalt støjniveau om morgenen

- Maksimalværdien af støjniveauet i perioden kl. 6.00 - 7.00 må ikke overstige 55 dB(A).

3.1.4.3 Støj og anlægs - og efterbehandlingsfasen

- Der accepteres et støjniveau på 60 dB(A) i tidsrummet 7.00 - 18.00, mandag til fredag, i forbindelse med anlægs- og efterbehandlingsarbejdet. Anlægsarbejdet omfatter afgravning af muld og overjord samt terrænreguleringer.

3.1.4.4 Pligt til støjmåling/støjberegning

- Virksomheden er forpligtet til at bekoste og lade udføre støjmålinger og støjberegninger efter anmodning fra Region Sjælland, som er tilsynsmyndighed i forhold til råstofloven. Beslutning om metode og hyppighed af målinger træffes af Region Sjælland. Der kan maksimalt kræves målinger en gang om året, - med mindre forholdene i råstofgraven er ændrede.

3.1.4.5 Udførelse af støjberegning

- Støjmålinger/støjberegninger skal udføres som angivet i Miljøstyrelsens vejledninger nr. 5/1984 og nr. 6/1984 om måling af ekstern støj fra virksomheder og gennemføres under forhold, hvor virksomheden er i fuld drift.

- Målingerne/beregningerne skal udføres af et af Miljøstyrelsen akkrediteret firma.

3.1.4.6 Støjdæmpende foranstaltninger

- Behandlings- og transportanlæg samt grave- og læssemaskiner kan om fornødent kræves støjdæmpet, således at ovennævnte grænseværdier kan overholdes. Støjdæmpningen kan for eksempel ske ved gummibeklædning, indkapsling af maskindele, opsætning af støjskærme eller oplægning af volde mod de nærliggende beboelseshuse.

3.1.5 Materiel

- Det benyttede materiel, skal svare til det i ansøgningsmaterialet beskrevne.
- Hvis der udskiftes eller indkøbes materiel, skal dette være mindst lige så støjsvagt som det eksisterende.

3.1.6 Støv

- Virksomhedens drift må ikke give anledning til væsentlige ulemper i form af støv. Således skal der træffes foranstaltninger til hindring af støvdannelse fra interne transportveje, materialebunker og produktionsanlæg.
- Der må ikke udspredes andre støvdæmpende midler end vand.

3.1.7 Forebyggelse mod forurening

3.1.7.1 Brændstoftanke

- Overjordiske brændstoftanke med tilhørende slanger og brændstofstudse, olietromler m.v. skal - uanset hvor de placeres inden for det godkendte graveområde - anbringes i aflåselige lukkede containere med en indbygget sump, som skal kunne rumme 100 % af brændstoftankens volumen og øvrige olieprodukter.
- Tankene i grusgraven skal være typegodkendt efter Olietankbekendtgørelsen[5].
- Udendørstanke og entreprenørtanke skal sikres mod påkørsel samt tyveri.

3.1.7.2 Tankning, reparation og parkering af kørende materiel

For tankning af kørende samt flytbart materiel, som anvendes i grusgraven, gælder følgende:

- Tankning, reparation samt parkering af kørende materiel skal foregå på befæstet areal, som er modstandsdygtigt over for olie- og dieselprodukter, således at evt. brændstofspild hurtigt og nemt kan fjernes. Arealet skal være indrettet således, at spildte væsker ikke løber væk fra det befæstede areal.
- Under påfyldningsstudse på tanke med olieprodukter, herunder motorbrændstof, skal der etableres en impermeabel belægning med kontrolleret afledning af afløbsvandet.

  Alternativt skal eventuelt spild opsamles i en tæt spildbakke eller grube. En eventuel udendørs spildbakke eller grube skal tømmes, således at regnvand i bunden maksimalt udgør 10 % af spildbakken eller grubens volumen.
- Der må anvendes sugemåtter til sikring mod mindre spild i forbindelse med tankning eller parkering. Sugemåtterne skal være vandafvisende. Sugemåtterne kan ikke erstatte sump eller spildbakker.

  Ved tankning af Ad-Blue eller lignende tilsætningsstoffer, skal sugemåtterne kunne absorbere denne type af væske.

For tankning af langsomt kørende samt svært flytbart materiel, som anvendes i grusgraven, gælder følgende:

[5] Bek nr. 1611 af 10. december 2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, kap. 2.

- Maskinen skal have monteret en sugepumpe med fast rørforbindelse til maskinens dieseltank.
- Denne pumpe skal have monteret en slange til at forbinde til brændstoftanken. Mellem pumpe og slange skal der være monteret en lukkehane, og for enden af slangen skal der være en lynkobling monteret.
- Ved tankning monteres lynkoblingen fra slangen på en modpart på brændstoftanken. Tankningen skal foregå således, at den automatisk afbrydes, når tanken er fuld.
- Under påfyldningsstudse på tanke med olieprodukter, herunder motorbrændstof, skal der etableres en impermeabel belægning med kontrolleret afledning af afløbsvandet. Alternativt skal eventuelt spild opsamles i en tæt spildbakke eller grube. En eventuel udendørs spildbakke eller grube skal tømmes, således at regnvand i bunden maksimalt udgør 10 % af spildbakken eller grubens volumen.
- Der må anvendes sugemåtter til sikring mod mindre spild i forbindelse med tankning. Sugemåtterne skal være vandafvisende. Sugemåtterne kan ikke erstatte sump eller spildbakker.

3.1.7.3 Entreprenør-tanke

- Påfyldning af entreprenørtanke og køretøjer skal foregå på impermeable arealer med kontrolleret afledning af afløbsvandet.

3.1.7.4 Øvrigt oplag

- Oplag af olieprodukter skal placeres under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagsplads inden for grusgravens område skal enten være overdækket eller være indrettet med impermeabel belægning uden afløb og således, at spild kan holdes inden for området uden mulighed for afløb til jord, grund- og overfladevand eller kloak. Området eller spildbakke skal kunne rumme indholdet af den største opbevaringsenhed.
- Tanke med indhold af AdBlue eller lignende tilsætningsstoffer, må ikke placeres inden for 50 meter af sø, eller andre åbne vandsystemer.

  Tankene skal placeres på oplagsplads, som benævnt i ovenstående vilkår 3.1.7.4.

  Ved eventuelt spild af AdBlue eller lignende tilsætningsstoffer, skal myndigheden straks kontaktes.

3.1.7.5 Olie- og kemikaliespild

- Alt stationært og rullende materiel skal regelmæssigt inspiceres for olie- og kemikaliespild, og eventuelle utætheder skal øjeblikkeligt afhjælpes og repareres.
- Spild af olieprodukter, herunder spild ved påfyldning af brændstof på køretøjer, skal opsamles straks.

  Der skal forefindes absorptionsmateriale på ejendommen til opsamling af sådant spild.

3.1.7.6 Affald

- Maskiner og materiel, der ikke anvendes i forbindelse med indvinding eller ikke kan betragtes som anvendeligt i dets nuværende tilstand, må ikke opbevares inden for det område, som tilladelsen til indvinding af råstoffer omfatter.
- Ejeren og indvinderen har ansvar for, at der ikke - hverken midlertidigt eller varigt - henlægges affald af nogen slags samt for, at eventuelt henkastet affald straks fjernes.

- Der må ikke benyttes eller oplagres kemikalier eller lignende stoffer, som kan indebære risiko for forurening af grundvandet.

3.1.8 Dræn

- Hvis der i forbindelse med indvindingen blotlægges dræn, skal Sorø Kommune underrettes, da beskadigede dræn ikke må give anledning til utilsigtet næringstilførsel til søer og lignende.

3.1.9 Arkæologi og geologi

- Hvis der i forbindelse med råstofindvindingen fremkommer arkæologiske fund eller anlæg, skal indvindingen omgående standses, og der skal foretages anmeldelse til en af følgende institutioner:

  Museum Vestsjælland, 25528383, plan@vestmuseum.dk,

- Hvis der i indvindingsforløbet blotlægges særligt værdifulde geologiske profiler i grusgravens periferi, kan Region Sjælland forlange disse profiler bevaret af undervisningsmæssige og videnskabelige grunde.

3.1.10 Graveafstande

3.1.10.1 Graveafstande til skel, veje, diger

- Der må ikke foretages gravning mellem efterbehandlingslinjen og graveområdets ydre kant, jf. bilag 4 om graveafstande og skråningsanlæg.

- De tilladelige graveafstande til grusgravens ydre grænser er med en gravedybde på 9 meter over grundvandsspejlet og 8 meter under grundvandsspejlet:

Graveafstande for det vestlige skel mod matrikel 26a:

- Der skal ske fuld gennemgravning af skel mellem matrikel 11c og 26a indtil 1 meter over højeste grundvandsspejl.
- Skråningsanlæg på begge sider af dæmningen, skal opfylde betingelser for sikkerhedszone, beskrevet i bilag 4 om skråningsanlæg.

Graveafstande for nordlige skel, skråning efterlades stejl, se bilag 5 om skråningsanlæg for nordlig skråning

e = 8 meter
Go = 8 meter
Gs = 13 meter
Gu = 26 meter

Strækning af skel, her markeret med rødt, se bilag 5 om skråningsanlæg, se afsnit 7.5.4:

e = 2 meter
G0 = 8 meter
Gs = 13 meter
Gu = 26 meter

Der må således ikke foretages yderligere indvinding eller ændringer på skråninger mod det nordlige skel inden for den strækning der er omfattet af tidligere tilladelse, se afsnit 7.5.4.
Det skal sikres, at der ikke sker skred over skel.

Graveafstande for sydlige skel:

e = 3 meter
Go = 15,5 meter
Gs = 29 meter
Gu = 42 meter

Graveafstande for østlig grænse af det ansøgte område mod Plantagevej

e = 8 meter
Go = 21,5 meter
Gs = 35 meter
Gu = 48 meter

3.1.10.2Bortgravning af skel

- Råstofmyndigheden kan kræve gennemgravning af skel såfremt der skal foregå indvinding af råstoffer på tilstødende matrikler.

3.1.11 Indskiftning

- Der må ikke ske indskiftning mellem graveområdets ydre grænse og efterbehandlingslinjen jf. bilag 4 ”Graveafstande og periferiskråninger”.

- For maksimal udnyttelse af råstofferne, kan der træffes aftale om indskiftning i blivende periferiskråninger, som angivet i bilag 4. Graveafstande og periferiskråninger”. Aftale om indskiftning træffes ud fra en konkret vurdering af den enkelte skråning og gravning. Indskiftning samt forberedelse til indskiftning må ikke iværksættes uden forudgående aftale med Region Sjælland.

- Region Sjælland kan fastsætte yderligere vilkår om maksimale skråningsanlæg i forbindelse med indskiftning, på baggrund af den konkrete situation hvor der ønskes indskiftning.

- Region Sjælland kan i aftaler om indskiftning, stille yderligere vilkår om, hvor lang tid der må gå mellem indvinding af råstoffer i skråningen og indskiftningen. Aftale om hvor lang tid der må gå mellem udgravning mellem den minimale graveafstand til skel og efterbehandlingslinjen (se bilag 4), træffes ud fra en konkret vurdering af den enkelte skråning og gravning.

- Region Sjælland kan kræve dokumentation for, at der ikke er risiko for nedskridning af grusmaterialer på tværs af matrikelskel i forbindelse med gravning af skråninger.

3.1.12 Efterbehandling

- Mulddepoter, der er oplagt på ejendommen i forbindelse med afgravning af overjord, skal nedlægges i forbindelse med efterbehandlingen.

- Der må ikke udlægges muld på sydvendte skråninger og brinker.

- Mod matrikel nr. 11b og 11ae udføres blivende periferiskråninger. Efterbehandlingen (e) påbegyndes 8 meter fra graveområdets skel, se principskitse i bilag 5. Skråningen efterlades stejl med en hældning på maksimalt 1:1,5.

- Der foretages ikke yderligere efterbehandling af del af nordligt skel, markeret med rødt i afsnit 3.1.10.1. Skråningen efterlades med nuværende hældning på ca. 1:1,5

- Mod matrikel nr. 11af udføres blivende periferiskråninger. Efterbehandlingen påbegyndes 3 meter fra graveområdets skel. Der kan foretages indskiftning. Skråningen efterlades med anlæg gennemsnit 1:3 varierende mellem 1:2 og 1:4.

- Mod matrikel nr. 26a udføres blivende periferiskråninger. Den tilbageværende dæmning mellem de to søer skal have en minimumsbredde på 2 meter i topprofilet. Skråningsanlægget skal opfylde betingelser for sikkerhedszone beskrevet i bilag 4, skråningsanlæg.

- Mod Plantagevej udføres blivende periferiskråninger. Efterbehandlingen påbegyndes 8 meter fra vejkant. Der kan foretages indskiftning. Skråningen efterlades med anlæg gennemsnit 1:3 varierende mellem 1:2 og 1:4.

- Ved efterbehandling til sø udføres en sikkerheds- og lavvandszone. Fra periferiskråningernes skråningsfod - som er 1 m over højeste grundvandsniveau - anlægges en sikkerheds- og lavvandszone på 13 m med anlæg 1:5 fra 5 meter over grundvandsspejlet til 8 meter under grundvandsspejlet, se bilag 4.

- Søbreddens længde gøres længst muligt med mange næs og vige. Sikkerheds- og lavvandszonen må ikke udføres af eller beklædes med muld.

- Der må ikke udsættes eller fodres ænder, fisk eller andet i vandhuller og søer uden forudgående tilladelse fra Sorø Kommune.

- Der må ikke under indvinding eller fremover gødskes eller anvendes pesticider/sprøjtemidler inden for det ansøgte område.

- Såfremt der ikke indvindes under grundvandsspejl på hele arealet, skal der etableres 2-3 mindre søer med tilstrækkelig lav dybde til, at der er mulighed for udtørring i meget tørre perioder.

3.1.13 Afslutning

- Efterbehandlingen skal være afsluttet senest 1 år efter indvindingens ophør.
- Efterbehandlingspligten indtræder omgående, såfremt tilladelsen tilbagekaldes.
- Behandlingsanlæggene og dertil knyttede installationer, herunder eventuelle støbte fundamenter eller lignende, samt gravemaskiner, redskaber, bygninger og skure skal være fjernet senest 1 år efter indvindingens ophør.

4 Vilkår fra andre myndighederne

4.1 Sorø Kommune

4.1.1 Vandforsyningsloven

- Gravning under grundvandsspejl må ikke give anledning til påvirkning af vandmængderne i Tude å.

- Hvis der skal graves under grundvandsspejl i perioden fra 1. maj til 1. oktober, skal indvinder etablere og løbende registrere vand flowet i Tude å før og efter ejendommen, efter nærmere aftale med Sorø Kommunes vandløbsmyndighed.

- Hvis det i sommerperioden konstateres, at vand flowet i Tude å efter ejendommen er mindre end før ejendommen, skal gravningen bringes til ophør eller nedsættes indtil vand flowet i Tude å igen ikke er påvirket af gravningen.

Tilladelsen er vedlagt i bilag 11.

4.1.2 Naturbeskyttelsesloven

4.1.2.1 § 65 Å-beskyttelseslinjen

Sorø Kommune giver dig dispensation fra å-beskyttelseslinjen til råstofindvinding efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2. Men du må først udnytte dispensationen, når klagefristen er udløbet, og du har modtaget en råstofindvindingstilladelse fra Region Sjælland.

Dispensationen er vedlagt i bilag 10.

5 Grundlag for tilladelsen

5.1 Ansøgningen

- Opdateret ansøgningsskema af 10/9 2015.
- Ejendommen består af matr.nr. 11c Døjringe By, Munke Bjergby, Sorø Kommune og udgør totalt 17 ha. Heraf er der tidligere meddelt tilladelse til råstofindvinding på 9,5 ha, og der søges om udvidelse på 2,5 ha.

- Der forventes årligt produceret 100.000 m^3 sand-, grus- og stenmaterialer, heraf op til 50.000 m^3 under grundvandsspejlet.
- Den samlede råstofindvinding forventes afsluttet 8 meter under grundvandsspejlet. Kote for grundvandsspejl er 8-9 meter under terræn
- Der er indsendt forslag til grave – og efterbehandlingsplan.
- Beskrivelse af anvendt materiel

Type	Type brændstof/oliestoffer	Angivet kildestøj
Sorteringsmaskine, Power-screen Shieftain 105	Diesel	
1 sorteringsmaskiner Power-screen Chieftain 1400	Diesel	90-100 dB(A) i 0 meter
1 gummiged		
1 gravemaskine		

- Det forventes, at der er 20-30 cm muld og overjord. Med en udvidelse på 2,5 ha i forhold til eksisterende område hvor overjord er afgravet, resulterer dette i oplag af yderligere 7500 m^3 muld og overjord, hvoraf størstedelen forventes, at være salgbar muld.
- Der er indsendt dokumentation for den i graven anvendte tank. Det oplyses fra OK a.m.h.a, at tanken har tanknr. 101497. Der er tale om en cylindertank på 5900 ltr., produceret i år 2000. Den er belagt med C3 korrosionsbeskyttelse og har til formål at indeholde dieselolie.
- Der er søgt om tilladelse til indvinding af vand fra søen til støvforebyggende vanding.
- Der sker udelukkende tørsortering af materialer.
- Der vil forekomme produktion af grus, sandfyld, bundsikringsmaterialer, stabilgrus, uspecificerede vejmaterialer samt betontilslagsmaterialer.
- Placering af anlæg fremstår af nedenstående kort

5.2 Udtalelser

5.2.1 Høring af myndigheder og forsyningsselskaber

Ansøgningsmaterialet har været sendt i høring til følgende:

- Sorø kommune
- Museum Vestsjælland

Svar vedlægges i bilag 7 og 8.

Museum Vestsjælland lægger vægt på, at såfremt der fra indvinders side ikke er et ønske om at få foretaget en sådan arkæologisk prøvegravning, da bedes denne være opmærksom på vilkår om orientering til museet om forberedende muldafrømning på nye indvindingsarealer, som museet har klar forventning til, vil indgå i en kommende indvindingstilladelse.

5.2.2 Partshøring

Udkast af gravetilladelsen er udsendt i partshøring til:

STIFTELSEN SORØ AKADEMI	Søgade 17 A, 1.	4180 Sorø
**Morten Højlund Stenvedel*	*Plantagevej 13*	*4180 Sorø*
JØRGEN LARSENS STENINDUSTRI ApS	Lerhøj 5	4220 Korsør
Øjvind Moestrup	Plantagevej 4	4180 Sorø
OBEL STEN OG GRUS A/S	Juelsmindevej 1	4400 Kalundborg
Jess Michael Petersen	Morelvej 1	4295 Stenlille
Torsten Blum Hansen	Dyssevej 24	4180 Sorø
Karin Kirstine Søgaard	Bjerregårdsparken 84	7560 Hjerm
Grete Marie Jespersen	Lyngevej 14	4180 Sorø
Jens Erik Christensen	Toftekæret 4	3520 Farum
Pia Hansen	Plantagevej 5	4180 Sorø

Ejendommen ligger i et tyndt befolket område, hvor skov og landskabstræk væsentligt mindsker gener i kort afstand fra ejendommen. Region Sjælland har vurderet, at nærmeste naboer til graveområdet, er parter i sagen.

Ved partshøring er part Morten Højlund Stenvedel ved en fejl ikke blevet hørt. Dog er der indsendt partshøringssvar, hvilket er medtaget i afgørelsesbetragtningen.

Vi har modtaget høringssvar fra Morten Højlund Stenvedel samt Stiftelsen Sorø Akademi. Partshøringssvar vedlægges som bilag 6 i den endelige tilladelse.

6 Grave - og efterbehandlingsplan

6.1.1 Graveplan

Indvinding foregår i 1 etape fra vest mod øst.

Muldjorden placeres i særskilt depot og forventes solgt.

Rest af eventuel overjord skal bruges til at lave skrænthældninger efter endt gravning og over grundvandsspejl.

Det forventes ikke at blive nødvendigt med udførsel af støjvolde.

6.1.2 Efterbehandlingsplan

Området graves under grundvandsspejl og der forventes at efterbehandles til en stor sø. Der forventes en dybde af søen på op til 8 meter.

Af det ansøgte materiale fremgår det, at der forventes efterbehandling af brinkhældninger i søen på 1:2. Region Sjælland anser, at de ansøgte brinkanlæg er for stejle i forhold til efterfølgende udvikling af natur i gravesøen. Brinkhældninger i gravesøer skal derfor etableres med anlæg 1:5 jf. bilag 4, samt afsnit 3.1.12. Dette tilgodeser tilstedeværende digesvaler samt udvikling af paddebestand.
Sydvendte skrænter over grundvandsspejl efterlades stejle.

Veje og stier vil fortsat være uændret.

Der forventes ikke at være store sten.

Muldjorden forventes solgt. Eventuelt overskydende jord skal placeres fortrinsvis på nordvendte skråninger og minimum 10 meter fra vandkanten i gravesøerne ved højeste grundvandsstand.

7 Myndighedernes behandling af sagen

7.1 Råstofplanen

Gravearealet er beliggende i Sorø regionale graveområde som ifølge råstofplan 2012 er reserveret til indvinding af sand, grus og sten. Råstofferne inden for området skal udnyttes og oparbejdes optimalt, såvel over som under grundvandsspejlet, i overensstemmelse med deres kvalitet.

7.2 Natura 2000 områder og habitatdirektivets bilag IV

7.2.1 Natura 2000 områder

Nærmeste område er EF naturbeskyttelsesområde nr. 160 Nordlige del af Sorø Sønderskov, ca. 5 km fra det ansøgte område.

Natura 2000-området i den nordlige del af Sorø Sønderskov udgøres af skovområdet tæt på Sorø by, der er domineret af løvskov i varierende alder. Skoven ligger på fladt til let bakket terræn med vekslende høj- og lavbundsarealer. Området er gennemskåret af Flommen - en skoveng, der ikke er inkluderet i Natura 2000-området.

Skoven er især udpeget fordi den er levested for den sjældne bille eremit, som lever i de gamle, delvist hule træer med solbeskinnede trækroner og stammer. Eremit lever kun i den østlige del af Danmark.

Eremitbestandene ligger langt fra hinanden. Den nærmeste kendte population er Vallø Dyrehave, ca. 40 km væk, og eremitten kan højest sprede sig nogle få hundrede meter fra et eksisterende værtstræ. Den er derfor i fare for at uddø.

Hugst af gamle løvtræer med hulheder, eller fjernelse af døde træer med stor stammediameter, ødelægger eremittens levesteder. Værtstræet skal yderligere være solbeskinnet, og derfor er opvækst af vedplanter i umiddelbar nærhed uønsket.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges, eller at skovnaturtyper konverteres til skovnaturtyper, der ikke er omfattet af habitatdirektivet. For elle- og askeskoven har der været en øget afvandingsindsats, som udgør en trussel for skovnaturtypen.

Atmosfærisk næringsstoftilførsel overskrider tålegrænsen for alle skovnaturtyperne i Natura 2000-området.

Begrundet i afstanden til Natura 2000-områderne vurderes det, at det ansøgte ikke i sig, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke områderne væsentligt og ikke vil ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.

7.2.2 Habitatdirektivets bilag IV

Der er screenet for mulig tilstedeværelse af arter beskyttet efter habitatdirektivets bilag IV. Screeningen er vedlagt i bilag 3.

Der foregår aktiv råstofindvinding i størstedelen af det ansøgte område. De eksisterende gravesøer har ikke gennemgået efterbehandling, og brinkhældninger fremstår stejle, ligesom der ses forplumring og ringe plantevækst. Der er samtidig ikke registreret beskyttede arter inden for det aktive graveområde.

Den nordlige del af arealet er udpeget som eksisterende naturområde, skov og eksisterende økologisk forbindelse for tørre naturtyper. Arealet er tilplantet med nåletræsvegetation i ca. 1970. En mergelgrav fra før 1959 er i løbet af 1980'erne og 1990'erne tilsyneladende opfyldt og er nu overvokset. I forbindelse med, at område har fået lov til at stå, er der flere stede i lysåbning sket vækst af løvbærende vegetation.

De aktive gravesøer har for overvejende stejle brinkhældninger og det virker overvejende sandsynligt at søerne ikke for nuværende kan fungere som ynglested af padder.

Der kan være forekomst af forskellige flagermus (se screeningsskema) i området, dog er der ingen træer inden for det ansøgte område der kan fungere som rastested eller vinterhi, hvorfor råstofindvinding vurderes ikke at have betydning for arternes økologiske funktionalitet.

Hverken Region Sjælland eller Sorø Kommune har kendskab til forekomst af bilag IV arter jf. vedlagte screeningsskema.

Ejendommen vurderes ikke at kunne huse en bæredygtig population af beskyttede arter jf. habitatdirektivets bilag IV. Samtidig kan råstofindvinding på det ansøgte areal, med efterbehandling til brinker med svag hældning, bidrage til indvandring af især padder efter endt råstofindvinding.

7.3 VVM - Vurdering af Virkning på Miljøet

Råstofindvinding hører under planlovens regler om VVM-pligt[6]. Ansøger har udfyldt et screeningsskema, som Region Sjælland har brugt som udgangspunkt for screening, der skal tilvejebringe nødvendig viden til afgørelse af, hvorvidt et givent anlæg er VVM-pligtigt. Indvinding af sand, grus og sten er opført under bekendtgørelsens bilag 2, hvorfor det skal vurderes om indvindingen kan have væsentlig indvirkning på miljøet.

Screeningen har fastslået, at anlæggets art, dimension og placering ikke danner grundlag for udarbejdelse af en VVM-redegørelse, jf. bilag 2.

7.4 Andre lovgivninger

7.4.1 Vandforsyningsloven

7.4.1.1 Grundvandsinteresser i området

Den nærmeste almene vandforsyning ligger over 1 km fra råstofgraven, men Råstofgraven ligger i Område med særlig drikkevandsinteresse og i indvindingsoplande for de almene vandforsyninger Dianalund, Dybendal og Munke Bjergby Vandværker.

Nærmeste ikke-almene vandforsyning ligger 50 meter nord for graveområdet på Plantagevej 13. Ejendommen har desuden sin egen vandforsyning i form af en brønd. Vandkvaliteten i brønden er dårlig.

[6] Bek. nr. 957 af 27. juni 2016 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.

7.4.1.2 Overfladevandsinteresser i området

Grusgraven ligger lige ved Tude å. Ca. 350 m nedstrøms matriklen ligger en strækning med Sorø Kommunes nok bedste gydepladser for ørred. Bestandsstørrelsen er dog varierende, og er iht. DTU Aqua dårlig med en individtæthed på 5 ørreder/100 m^2 ved seneste bedømmelse i 2013.

Sportsfiskernes "Udsætningsforeningen Vestsjælland 95" udsætter årligt 1.000 stk. ½ års ørredyngel på denne strækning og yderligere 1.900 stk. lidt længere nedstrøms i henhold til "Plan for fiskepleje i sjællandske vandløb til sydlige Kattegat og Storebælt "DTU Aqua, Institut for akvatiske ressourcer, 2014.

Vandløbsstrækningen ud for graveområdet er i henhold til den gældende vandplan (2010-2015) et middelstort vandløb. Den økologiske tilstand er ukendt, men kort op- og nedstrøms graveområdet er tilstanden "god økologisk tilstand". Målet for strækningen er "god økologisk tilstand".

I udkastet til vandområdeplan 2015 – 2021 er tilstand og mål de samme, Strækningen fra ca. 350 m nedstrøms graveområder er som noget nyt målsat med den højeste målsætning "høj økologisk tilstand" specifikt for fisk.

7.4.1.3 Sorø Kommunes vurdering af grundvandssænkningen

Sorø Kommune vurderer, at den nævnte indvinding under grundvandsspejlet, med de begrænsninger som fremgår af vilkårene, ikke vil medføre en grundvandssænkning, som vil påvirke nærliggende vandindvindinger, vandløb, søer og vådområder i et omfang der vil medføre gener for indvinding af drikkevand eller flora og fauna i nærområdet.

Som det fremgår af redegørelsen for overfladeinteresser i området, er strækningen af Tude Å nedstrøms graveområdet følsomt for forringelser af især fiskenes forhold. Det er afgørende for miljøtilstanden, at der ikke sker væsentlige reduceringer i vandføringen på strækningen.

Hvis der ønskes gravet i sommerperioden, skal der derfor etableres målestationer til løbende registrering af vand flowet i Tude Å, efter nærmere aftale med Sorø Kommunes vandløbsmyndighed.

Det må påregnes at det vil blive krævet, at registreringerne skal ske både op- og nedstrøms i forhold til graveområdet, og at gravning under grundvandsspejlet skal standses, hvis det konstateres, at flowet er mindre nedstrøms graveområdet end opstrøms graveområdet.

7.4.2 Naturbeskyttelsesloven

Cirka 1 ha af indvindingsområdet ligger indenfor inden for å-beskyttelseslinjen, der forløber 150 m fra Tude Å. Det ansøgte kræver derfor Sorø Kommunes dispensation.

Formålet med beskyttelseslinjen er at sikre søer og åer som værdifulde landskabs-elementer og som levesteder og spredningskorridorer for plante- og dyreliv.

Sorø Kommune har i sin behandling af sagen lagt vægt på, at der er tale om udvidelse af eksisterende graveområde. Derudover er den resterende bræmme ned mod åen meget overgroet af beplantning.

Dispensationen må først udnyttes når Region Sjælland har meddelt tilladelse til indvinding af råstoffer.

Projektområdet er omfattet af skovbyggelinjen. Sorø Kommunen vurderer at den er uden betydning for råstofindvindingen, så længe der ikke opføres byggeri.

7.4.3 Planloven
Sorø Kommune har vurderet:

- Det ansøgte kræver ikke landzonetilladelse.
- Projektområdet er ikke omfattet af lokalplaner eller planrammer.
- Projektområdet grænser ikke op til lokalplanområder eller rammeområder.

7.4.4 Museumsloven
I skel mod vest er registreret et beskyttet sten – og jorddige. Af tilladelse til råstofindvinding på matrikel 26a Bromme By, Bromme fremgår, at dige mod matrikel 11c bortgraves.

Der er ikke registreret beskyttede fortidsminder på arealet.

Nabomatriklen mod syd er af Slots – og Kulturstyrelsen udlagt til Kulturarvsareal – udpegningen er ikke en arealfredning.

7.5 Miljømæssige forhold

7.5.1 Driftstider
Driftstiderne er fastsat i forhold til det ansøgte. Det er taget i betragtning, at der er stillet vilkår om støjgrænser i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning, se nedenstående.

7.5.2 Støj
Miljøstyrelsen er af den principielle opfattelse, at vilkår om støj fra grusgrave bør fastsættes med udgangspunkt i Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984, " Ekstern støj fra virksomheder", områdetype 3 - "Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder".

Derfor er der fastsat vilkår om støjpåvirkningen fra råstofgraven i afsnit 3.1.4.

7.5.3 Forebyggelse mod forurening
Regionen har fastsat vilkår i forhold til olietanke, ophold og behandling af kørende samt fast materiel samt håndtering af affald. Vilkår er fastsat i overensstemmelse med råstoflovens formål jf. § 3.

7.5.4 Graveafstande og periferiskråninger
Formålet med at fastsætte mindste tilladelige graveafstande er at sikre, at indvinderen ikke uagtsomt kommer til at grave så tæt på graveområdets ydre grænse, at de nødvendige råstoffer til at udføre de planlagte periferiskråninger mangler samt, at der ikke utilsigtet sker skred over skel.

Vurderingerne er foretaget ud fra generelle geotekniske begreber. Det endelige ansvar for skred eller ødelæggelse af anden mands ejendom er placeret hos indvinder/bruger/ejer.

Vejledning til graveafstande er beskrevet nærmere i bilag 4.

Graveafstande for nærmere angivne strækninger af grusgravens periferiskråninger og for gravning under grundvandsspejlet, har taget udgangspunkt i det ansøgte. Dog har Regionen vurderet at de ansøgte skråningsanlæg ikke har været forenelige med hensynet til natur, herunder gravesøernes tilstand samt mulighed for udvikling i forhold til flora og fauna efter afsluttet indvinding. Derfor er der fastsat skærpede vilkår i forhold til anlæg på de efterladte skråninger.

På en mindre strækning mod det nordlige skel, ses overtrædelse af tidligere vilkår om graveafstand til skel. Afgørelsen er vedlagt i bilag 11. Vilkår om skråningsanlæggets udformning er vurderet på baggrund af vedlagte afgørelse.

7.5.5 Periodevis reduceret indvindingsmængde

Vilkår i henhold til råstofloven, der vedrører eventuel periodevis reduceret tilladt indvindingsmængde er fastsat på baggrund af sænkningsberegninger for de anførte indvundne mængder under grundvandsspejl og den resulterende forventede midlertidige grundvandssænkning i det magasin hvorfra indvinding foregår. Denne vurdering er foretaget for, at sikre at der ikke sker påvirkning ud over ordinære årstidsvariationer af nærliggende søer og vandløb.

Til vurdering af den mulige sænkning i det sekundære grundvandsspejl, er der anvendt sænkningsberegninger baseret på hydrauliske forhold for et frit magasin.

Til beregningen for denne tilladelse er forudsætningen for beregningen følgende:

- Der tale om et frit magasin
- Magasinet udgøres af groft sand
- Højden af magasinet er 8 meter, den hydrauliske ledningsevne (K) er 0,001 m^2/s, heraf følger en transmissivitet (T) på 1,25E-04 m/s.
- Afstand målt fra midt af gravesø
- Gravetid 30 dg

Beregningen viser, at der ved kontinuerlig indvinding på 50.000 m^3 grus/vand pr år, sker en årlig sænkning på 0,04 meter i en afstand på 200 meter fra søens midte. Ved indvinding af f.eks 10.000 m^3 over 30 dage er sænkningen 200 meter fra søen 0,11 meter. Sænkningsberegningerne viser ved varierende afstand samt varierende transmissivitet for forskellige typer af sand, sænkningsværdier mellem 0,04 m og 0,16 meter i en afstand på 200 meter fra gravestedet. Der tages i beregningen ikke højde for infiltration eller op- eller nedadrettede gradienter til å-løb og grundvandsmagasin.

Regionen vurderer således at der ikke er risiko for påvirkning af grundvandet, herunder sænkningspåvirkning i form af iltning o.lign.

7.6 Svar fra parter

Region Sjælland har foretaget høring af parter i henhold til afsnit 5.2.2.

Høringssvar er vedlagt i bilag 6.

Brønd på matrikel 11ae, Plantagevej 13
Sorø Kommune har orienteret Region Sjælland om, at den i forbindelse med meddelelse af tilladelse efter vandforsyningsloven har skrevet til både Morten Stenvedel samt Obel transport om erstatsningsreglerne i forhold til vandforsyningsloven.

I forhold til tilladelse efter råstofloven, er vilkår i tilladelsen fastsat således, at der ikke må ske skred over skel. Således vurderes, at den omtalte brønd ikke påvirkes af den fastsatte gravegrænse. Såfremt der sker skred over skel, skal sagen afgøres som en erstatningssag mellem parterne.

Region Sjælland træffer ikke vurderinger af eventuelle omkostninger forbundet med tilslutning til vandværk.

Åbeskyttelseslinjen
Sorø Kommune har meddelt tilladelse til dispensation fra å-beskyttelseslinjen. Dispensationen er vedlagt tilladelsen i bilag.

Skrænt mod Plantagevej 4
Region Sjælland har medtaget høringssvar fra Morten Stenvedel angående nabo på Plantagevej 4. Skrænthældninger er fastsat ud fra betragtningen, at stejle sydvendte skråninger tiltrækker rigt dyreliv, fra digesvaler til diverse padder. Med undtagelse af mindre strækning hvor afstand fra skel til udførte G0 er 4 meter, ses for nuværende en afstand på 10 meter fra skel. Dette er i overensstemmelse med det vedlagte bilag 4 om skråningsanlæg og graveafstande.

Dige mellem matrikel 11c og 26a
Beklageligvis er dispensation til bortgravning af dige, meddelt i tilladelse til indvinding af råstoffer på matrikel 26a Bromme By, Bromme, ikke genfundet i myndighedernes arkiver. Dog er der meddelt dispensation til bortgravning af dige i råstoftilladelse for matrikel 26a.
Det er oplyst af parterne, at der er indgået aftale om bortgravning af skel, hvilken vil gøre sig gældende i de overordnede vilkår for efterbehandling.

Derfor er vilkår om graveafstand samt efterbehandling ændret i denne endelige afgørelse. Ændring af grave –og efterbehandlingsvilkår er sendt i partshøring hos Stiftelsen Sorø Akademi, NCC samt Peter Obel. Ændring af efterbehandlingsvilkår er sendt i yderligere høring i Sorø Kommune, der udtaler: ”Sorø Kommune vurderer, at kravet om en tilbageværende dæmning mellem de 2 søer vil være nyttig, fordi den begrænser skadelig opplumring af søvand. Kommunen har ikke bemærkninger til de foreslåede tilføjelser til efterbehandlingsplanen”.

8 Generelle bestemmelser

8.1 Gyldighed og tilbagekaldelse

Råstofindvindingen må ikke påbegyndes før klagefristen er udløbet. Hvis der indkommer en klage, får ansøger besked, og gravningen må ikke startes, før en endelig afgørelse er truffet, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Råstoftilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt, eller hvis den ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Råstoftilladelsen kan tilbagekaldes af Region Sjælland i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkårene, hvilket er beskrevet i råstoflovens § 11.

Tilladelse efter vandforsyningsloven kan tilbagekaldes eller ændres uden erstatning, hvis forudsætningerne for tilladelsen viser sig urigtige eller ændres væsentligt.

8.2 Tinglysning af deklaration om efterbehandling

Når afgørelsen er endelig, tinglyser Region Sjælland en deklaration på ejendommen om de varige vilkår vedrørende efterbehandling og brug af arealet.

Afgiften for tinglysningen er 1.660 kr. I henhold til § 10, stk. 5 i lov om råstoffer[7] skal tinglysningsgebyret betales af ejendommens ejer, men opkræves hos ansøger. Afgiften vil blive opkrævet, når tinglysningen er sket.

Sikkerhedsstillelsen frigives først, når den i grave- og efterbehandlingsplanen beskrevne efterbehandling er udført og godkendt af Region Sjælland samt Sorø kommune.

8.3 Tilsyn og besigtigelse

Region Sjælland fører tilsyn med indvindingen og foretager besigtigelse af arealet for blandt andet at påse, at tilladelsen og vilkårene overholdes. Tilsynet har uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme for at foretage dette tilsyn, og politiet yder om nødvendigt bistand til at gennemføre dette, jf. råstoflovens § 32.

Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning. Region Sjælland kan meddele påbud om, at et ulovligt forhold skal lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist, jf. råstoflovens § 33.

Region Sjælland kan umiddelbart lade foretage, hvad der er nødvendigt på ejerens og indvinderens bekostning, hvis et påbud om at lovliggøre et ulovligt forhold ikke efterkommes rettidigt, jf. råstoflovens § 33.

[7] LBK nr. 1218 af 28. september 2016 af lov om råstoffer

8.4 Udtalelse fra museum vedr. arkæologi forud for indvindingen

Bygherre har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumsloven § 25[8].

Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til arkæologiske undersøgelser, jf. museumsloven § 27.

Hvis museet i sin udtalelse skønner, at der på arealet ikke findes væsentlige arkæologiske bevaringsinteresser, så vil evt. udgifter til nødvendig arkæologisk undersøgelse skulle betales af Kulturministeren, jf. museumsloven § 27.

En udtalelse fritager ikke bygherre/indvinder fra forpligtelsen til at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis arkæologiske levn påtræffes, men fritager ham/hende for udgifterne til en undersøgelse.

8.5 Returjord

Der må ikke uden dispensation fra Region Sjælland tilføres hverken forurenet eller ren jord til råstofgraven[9].

Import af råstofferne sand, grus og sten til forarbejdning og/eller produktforbedring forudsætter ikke dispensation fra jordforureningsloven § 52.

8.6 Affald

Olieaffald skal opsamles og afleveres til en kommunal modtageplads for olie- og kemikalieaffald medmindre, kommunalbestyrelsen meddeler fritagelse for afleveringspligten[10].

Klude, der benyttes til aftørring af maskiner og andet materiel, skal opbevares og bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om opbevaring og bortskaffelse af farligt affald.

8.7 Entreprenørtanke

Entreprenørtanke skal være typegodkendte, og der skal være mærkeskilt på tankene med oplysninger om fabrikantens navn, hjemsted, tankrumfang, tanktype, fabrikationsnummer og fabrikationsår.

Tankene i grusgraven skal desuden være typegodkendt og opstillet efter Olietankbekendtgørelsen[11] og ADR reglerne[12].

8.8 Byggeloven

Hvis der ønskes opsat mandskabsvogne, administrationsbygninger eller lignende i råstofgraven, skal der søges særskilt om byggetilladelse til dette i kommunen. Dette gælder også for midlertidigt opsatte skurvogne eller lignende. Der henvises til det gældende bygningsreglement.

[8] LBK nr. 358 af 8. april 2014 af museumsloven.
[9] LBK nr. 1190 af 27. september 2016 af lov om forurenet jord.
[10] Bek. nr. 1309 af 18. december 2012 om affald, §§ 61 og 63.
[11] Bek nr. 1611 af 10. december 2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, kap. 2.
[12] Bek. nr. 788 af 27. juni 2013 om vejtransport af farligt gods.

8.9 Grundvand

Der må ikke uden særlig tilladelse foretages oppumpning og bortledning af grundvand med henblik på grundvandssænkning.

Der må ikke uden særskilt udledningstilladelse foretages udledning af vand fra grusvask og vand fra vask af materiel.

8.10 Digesvaler

Digesvaler er fredet. Skrænter og skråninger, hvor digesvalerne har etableret reder, må ikke graves inden for ynglesæsonen fra 1. april til 31. august.

8.11 Ledningsregisteret

Før gravning påbegyndes, har indvinder pligt til at indhente oplysninger i ledningsregistret (LER.dk) om ledningsføringer, der kan påvirkes af gravningen[13].

8.12 Teleledninger

I henhold til § 5 i lovbekendtgørelse om graveadgang[14] skal enhver, der foretager bygnings-, jordarbejder eller iværksætter andre foranstaltninger, forespørge telefonselskaberne med mindst 8 dages varsel, om der findes ledninger eller anlæg, der nødvendiggør særlig hensyn.

8.13 Indberetning af indvunden mængde

Der skal hvert år gives oplysninger til Region Sjælland om arten og mængden af de råstoffer, der indvindes i hver råstofgrav samt om anvendelsen heraf. Indberetningen skal ske elektronisk efter anvisning af Region Sjælland.

8.14 Indberetning om boringer.

Resultatet af udførelse af boringer m.v. efter råstoffer på ejendommen skal inden 3 måneder efter udførelsen indberettes til Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser på særlige skemaer. Inden for samme frist skal resultater af geofysiske undersøgelser og andre råstofundersøgelser, herunder om råstoffernes kvalitet, indberettes til Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser.

8.15 Underretning ved konkurs mv.

I tilfælde af indvindingsvirksomhedens konkurs, betalingsstandsning m.v., er såvel ejendommens ejer, som den der driver indvindingsvirksomheden, forpligtet til straks at underrette tilsynsmyndigheden.

8.16 Råstofafgift

Råstofindvinderen er forpligtet til at betale råstofafgift.

Det skal bemærkes, at erhvervsmæssig indvinding af råstoffer, skal registreres ved Skat, myndighed@skat.dk. Region Sjælland orienterer skattemyndigheden om afgørelsen.

[13] LBK nr. 578 af 6. juni 2011 om registrering af ledningsejere.
[14] LBK nr. 662 af 10. juli 2003 om graveadgang og ekspropriation mv. til kommunikationsformål.

8.17 Yderligere vilkår og ændringer

Region Sjælland kan fastsætte yderligere vilkår eller foretage ændringer af allerede stillede vilkår, hvis det på et senere tidspunkt måtte vise sig nødvendigt af hensyn til opfyldelsen af råstoflovens formålsbestemmelser.

Fastsættelse af eventuelle nye vilkår eller ændringer af eksisterende vilkår vil dog kun blive aktuelt, hvis der er tale om ændrede forudsætninger i forhold til grundlaget for denne afgørelse.

9 Offentliggørelse og klagevejledning

9.1 Generel klagevejledning

Tilladelsen til råstofindvinding med tilhørende andre afgørelser vil blive offentliggjort ved annoncering på Region Sjællands hjemmeside og Sorø kommunes hjemmeside.

Afgørelserne kan påklages inden 4 uger fra de er offentligt annonceret.

Hvis du ønsker at klage over afgørelserne, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Du logger på via borger.dk eller via virk.dk med NEM-ID. Klagerne sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er rettidigt indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen inden kl. 23.59 på den dag, hvor klagefristen udløber. For hver klage du indgiver, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. Gebyret betales med betalingskort i klageportalen.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

9.2 Klage over Region Sjællands afgørelser

9.2.1 Råstoftilladelsen og vurderinger efter Habitatdirektivet

Klageberettigede

- Adressaten for afgørelsen.
- Offentlige myndigheder.
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
- Enhver med en individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Rettidig klage efter denne lov har opsættende virkning for tilladelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene inden 12 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

9.2.2 VVM screening

Klageberettigede

- Enhver, der har en retlig interesse i sagens udfald.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen

Rettidig klage efter denne lov har ikke opsættende virkning for tilladelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene inden 12 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

9.3 Klage over afgørelser fra andre myndigheder

9.3.1 Vandforsyningsloven

Afgørelsen er meddelt af Sorø Kommune den 30/8 2016 og dermed er klagefristen udløbet.

9.3.2 Naturbeskyttelsesloven

Klageberettigede

- Adressaten for afgørelsen.
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører.
- Offentlige myndigheder.
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage efter denne lov har opsættende virkning for tilladelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

9.4 Orientering

Kopi af afgørelsen er sendt til:

- Sorø Kommune
- Museum Vestsjælland
- Naturstyrelsen, nst@nst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening i Sorø kommune, niels.hilkers@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Embedslægeinstitutionen for Sjælland, sjl@sst.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, fbr@fbr.dk
- Fredningsnævnet for Vestsjælland, Retten i Roskilde, roskilde@domstol.dk
- Friluftsrådet Sydvestsjælland, sydvest@friluftraadet.dk
- Kultursstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
- Skat, myndighed@skat.dk

Derudover orienteres øvrige høringsparter jf. afsnit 5.2.2.

Bilag 1

Oversigtskort, 1:20.000

VVM screening i forbindelse med ansøgning om indvinding af råstoffer på Plantagevej 7, matrikel 11c Døjringe By, Munke Bjergby

Projektet

Region Sjælland har modtaget ansøgning om indvinding af råstoffer på Plantagevej 7

Arealet udgør 12 ha, og der er ansøgt om en gravedybde på ca. 16 meter under oprindeligt terræn fra kote 47 ned til 34 meter, heraf 8 meter under grundvandsspejl. Den endelige kote for bund af graven forventes således, at være ned til kote 18.

Det forventes, at der skal indvindes 100.000 m^3 sand, grus, sten og muld årligt.

Der ønskes opstillet 1 sorteringsværk af typen Powerscreen chieftain 105, 2 sorteringsværker af typen Powerscreen chieftain 1400. Anvendte køretøjer omfatter 1 gravemaskine og 1 gummiged.

Screening efter bilag 3 i VVM bekendtgørelsen

Det ansøgte område er omfattet af bilag 2 i VVM bekendtgørelsen, under ”råstofindvinding fra åbne brud” og skal dermed screenes for VVM pligt. VVM-pligten indtræder, hvis det anmeldte kan antages, at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

1. Anlæggets karakteristika	
Anlæggets dimensioner	Det ansøgte graveareal udgør i alt 12 ha, hvoraf de 2 ha i den nordvestlige del af området ikke har været omfattet af tidligere tilladelse. Gravedybden er ca. 16 meter, heraf de 8 meter under grundvandsspejl. Det oprindelige terræn for graveområde har været mellem kote 34 til kote 47 som det højeste punkt. Der forventes indvundet ca. 100.000 m3 sand, grus, sten og muld årligt, herunder ca. 50.000 under grundvandsspejl. Det oplyses, at der tænkes anvendt 1 sorteringsmaskine (Powerscreen Chieftain 105), 2 sorteringsmaskiner (Powerscreen chieftain 1400), 1 gummiged og 1 gravemaskine. Derudover forefindes 1 stationær brændstoftank på arealet. Af det fremsendte materiale fremgår de beregnede støjværdier for det stationære anlæg. Placering af anlæg fremgår af tilsendt kortmateriale. Der er mindst 200 meter fra det stationære anlæg til matrikelskel og nærmeste bolig. Ud fra de indsendte kildestøjsangivelser for anlægget forventes det, at anlægget med en kildestøj på ca. 90-100 dB(A) 0 meter fra anlægget og 70-80 dB(A) 10 meter fra anlægget, kan overholde støjværdier i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier. Samtidig er anlægget placeret nede i selve råstofgraven, hvilket yderligere vil skabe støjbegrænsning for de omkringliggende boliger. De indvundne råstoffer bearbejdes ved tørsortering. Der har foregået råstofindvinding på ejendommen med jævne mellemrum siden 1959, størst indvinding ses i de sidste 15 år.
Kumulation med andre projekter	Området hvori det ansøgte areal er placeret ligger i Sorø Regionale graveområde, hvor graveaktiviteten er stor. Arealet ligger umiddelbart nord for et større

	indvindingsområde omkring Bromme plantage og Løngvej, samt syd for et meget aktivt indvindingsområde i Munke Bjergby. Området præges af landbrug mod øst og skov mod vest. Det vurderes, at der ved vilkårssætning inden for forebyggelse af støjgener samt støvgener, kan foregå indvinding uden større kumulative virkninger.
Anvendelsen af naturressourcer	Det forventes, at forbruget af brændstof er ca 80-100.000 ltr årligt. Dette ud fra en betragtning om den forventede mængde af indvundne råstoffer. Herudover udgør de indvundne ressourcer en naturressource
Affaldsproduktion	Det er i ansøgningen oplyst at der ikke vil forekomme affald fra graven. Region Sjælland vurderer, at bortskaffelse og håndtering af det producerede affald fra f.eks reservedele, olierester, klude m.m., kan ske inden for rammerne af de eksisterende godkendte affaldsordninger i Sorø kommune.
Forurening og gener	Region Sjælland vurderer, at de væsentligste gener der er forbundet med råstofindvinding er støv og støj. Der er i ansøgningsmaterialet ikke vedlagt beregninger for støjpåvirkningen. Det er nævnt, at der vil blive vandet efter behov i forbindelse med, at forebygge støvgener. Der vil i tilladelsen blive stillet vilkår om opbevaring og påfyldning af drivmidler mm, samt parkering af kørende maskinel. Derudover stilles vilkår i forbindelse med forebyggelse af eventuelle spild.
Risikoen for uheld, navnlig under hensyn til de anvendte stoffer og teknologier	Erfaringen fra andre indvindingsområder viser, at der sjældent sker større uheld i forbindelse med selve indvinding og bearbejdning af råstoffer. Det er oplyst at der ikke opbevares affald i graven. Under forudsætning af, at de stilles vilkår omkring opbevaring og benyttelse af drivmidler, oliestoffer og spildprodukter vurderer Region Sjælland, at der ikke er forøget risiko for forurening.

2. Anlæggets placering *Den miljømæssige sårbarhed i de geografiske områder, der kan blive berørt af anlægget, skal tages i betragtning, navnlig*:	
Nuværende arealanvendelse	Størstedelen af de ansøgte område anvendes i dag til råstofindvinding. Den nordøstlige trekant har trævækst i form af løvtræer. På denne del af ejendommen, har der tilbage i 1954 været mindre råstofindvinding og tilsyneladende tilstedeværelse af mergelgrav. Det er ukendt hvor meget af denne del af ejendommen, der er færdiggravet.
Naturressourcernes relative rigdom, kvalitet og regenereringskapacitet	Arealet ligger i område med særlige drikkevandsressourcer (OSD) men umiddelbart syd for indvindingsopland til aktive boringer. Inden for en 300 meter radius af det ansøgte område, er der registreret følgende: DGU 210.1312, mod øst, brønd, afstand 50 meter DGU 210.1318, mod nord, brønd, afstand 30 meter DGU 210.1308, mod nordvest, vandforsyningsboring, afstand 130 meter. DGU 210.627, mod syd, vandforsyningsboring, afstand 250 meter. Vandspejl ca. 4 meter under terræn. Ved indvinding under grundvandsspejl sker der en midlertidig indvinding af grundvandsspejlet. Såfremt der enten indvindes i samme magasin (f.eks de sekundære magasiner hvor også private brønde får vand fra), eller der er hydraulisk kontakt, kan der ske en midlertidig påvirkning af grundvandsspejlet i det påvirkede magasin. Ud fra kote af pejlet grundvandsstand i vandforsyningsboring 210.627, forventes det at der indvindes råstoffer fra samme vandmagasin som de eksisterende brønde får vand fra, eller at der er tale om to magasiner med hydraulisk kontakt.
Det naturlige miljøs bæreevne med særlig opmærksomhed på følgende områder:	Tætteste Natura 2000 område ligger ca 5 km mod syd, Nordlige del af Sorø Sønderskov. Skoven er især udpeget fordi den er levested for den sjældne bille eremit, som lever i de gamle, delvist hule træer med solbeskinnede trækroner og stammer. Eremit lever kun i den

a) vådområder *b) kystområder* *c) bjerg- og skovområder* *d) reservater og naturparker* *e) Vadehavsområdet* *f) områder, der er registreret, beskyttet eller fredet ved national lovgivning, EF-fuglebeskyttelsesområder og habitatområder.* *g) områder, hvor de fastsatte miljøkvalitetsnormer allerede er overskredet* *h) tætbefolkede områder* *i) vigtige landskaber set ud fra et historisk, kulturelt, arkæologisk, æstetisk eller geologisk synspunkt.*	østlige del af Danmark. Den nordlige del af arealet er udpeget som eksisterende naturområde, skov og eksisterende økologisk forbindelse for tørre naturtyper. Den sydlige del af arealet ligger i potentiel forbindelse for tørre naturtyper. Der er ikke registreret beskyttet natur på ejendommen. Ca. 100 meter mod øst fra det ansøgte indvindingsområde ligger Tude Å. Der skal i tilladelsen redegøres for vilkår der sikrer, at der ikke sker påvirkning af vandføringen i Tude Å. Projektet er omfattet af skovbyggelinjen, der dog er uden betydning for projektet. Der er indgået høringsbemærkninger fra Kulturministeriet, hvoraf det fremgår, at der er en generel mulighed for, at der har været stenalderaktivitet i området. En stor del af det ansøgte område forventes at være uden arkæologisk interesse, dog har museet en forventning om at det østlige område står uforstyrret, hvorfor det der kan være relevant at få foretaget en arkæologisk prøvegravning.

3. Kendetegn ved den potentielle miljøpåvirkning *De potentielle væsentlige virkninger af anlægget skal ses i relation til de kriterier, der er anført under 1 og 2 ovenfor og navnlig under hensyn til:*	
Påvirkningernes omfang (geografisk område og personer der berøres)	Området er tyndt befolket og i høj grad tilvokset med skov, der i sig selv kan virke støj og støvdæmpende. Det vurderes, at den primære påvirkning vil ske i forhold til nærmeste naboer mod syd og mod nord.
Påvirkningernes grænseoverskridende karakter	Indvindingen vurderes, at kunne overholde gældende vejledende grænseværdier for støj. Støvgener vurderes at blive minimal pga den omkringliggende bevoksning.
Påvirkningsgrad og kompleksitet	Det vurderes, at påvirkningsgraden er lille.
Påvirkningens sandsynlighed	Det er sandsynligt, at de nærmeste naboer vil mærke en påvirkning i form af støj. Der er dog ikke tale om en yderligere støjbelastning i forhold til den allerede

	eksisterende indvinding. Påvirkningen vurderes at kunne overholde vilkår om støj, fastsat i forhold til de vejledende støjgrænser.
Påvirkningens varighed, hyppighed og reversibilitet	Påvirkningen vil primært være på hverdage inden for normal arbejdstid (7-18). Indvinding af råstoffer er irreversibel.

Samlet vurdering

Det vurderes, at anlægsprojektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, forudsat, at det kan anlægges og drives i overensstemmelse med gældende lovgivning og overholder gældende og vejledende grænseværdier.

Randi A. Johansson

Dato: 15.02.2016

Bilag 1: VVM pligt

18. Råstofindvinding fra åbne brud, hvor minestedets areal er over 25 hektar, eller tørvegravning på et areal over 150 hektar.

19. Råstofindvinding fra åbne brud med en samlet indvindingsperiode på mere end 10 år med undtagelse af indvinding inden for de i en endeligt vedtaget kommuneplan eller råstofplan[8)] udpegede graveområder.

31. Rydning af fredskov, der er ældre end 20 år og større end 30 ha i de i kommuneplanen planlagte skovrejsningsområder, og hvor der ikke sker tilplantning af mindst et tilsvarende areal, medmindre den ryddede skov af den statslige skovmyndighed er erklæret for værende uden væsentlig skovdyrkningsmæssig, biologisk, landskabelig eller rekreativ værdi

Bilag 2. VVM screening

1. (d) Nyplantning og rydning af skov med henblik på omlægning til anden arealudnyttelse.

2. (a) Råstofindvinding fra åbne brud samt tørvegravning

2. (c) Geotermiske boringer, vandforsyningsboringer

Bilag 3

Bilag IV-screening ifm. tilladelse til indvinding af råstoffer	
Navn på graveområde	Sore regionale graveområde, Bromme delområde
Dato for screeningen	19-01-2016
Screenet af	asbk

Bilag IV Arter

Arter	*Kan forekomme*	*Ingen forekomst*	*Projektets mulige betydning for Bilag 4 arter*
Pattedyr			
Bredøret Flagermus *(Barbastella barbastellus)*		X	
Damflagermus *(Myotis dasycneme)*		X	
Bechsteins flagermus *(Myotis bechsteinii)*		X	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Brandts flagermus *(Myotis brandtii)*		X	
Vandflagermus *(Myotis daubentonii)*	x		Ingen forventet betydning for artens økologiske funktionalitet, grundet det ansøgte areals beskaffenhed.
Skægflagermus *(Myotis mystacinus)*		X	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Frynseflagermus *(Myotis nattereri)*		x	
Brunflagermus *(Nyctalus noctula)*	x		Ingen forventet betydning for artens økologiske funktionalitet, grundet det ansøgte areals beskaffenhed.
Langøret flagermus *(Plecotus auritus)*		X	
Sydflagermus *(Eptesicus serotinus)*	X		Ingen forventet betydning for artens økologiske funktionalitet, grundet det ansøgte areals beskaffenhed.
Skimmelflagermus *(Vespertilio murinus)*		X	

Arter	*Kan forekomme*	*Ingen forekomst*	*Projektets mulige betydning for Bilag 4 arter*
Troldflagermus *(Pipistrellus nathusii)*	X		Ingen forventet betydning for artens økologiske funktionalitet, grundet det ansøgte areals beskaffenhed.
Pipistrelflagermus *(Pipistrellus pipistrellus)*	X		Ingen forventet betydning for artens økologiske funktionalitet, grundet det ansøgte areals beskaffenhed.
Dværgflagermus *(Pipistrellus pygmaeus)*	X		Ingen forventet betydning for artens økologiske funktionalitet, grundet det ansøgte areals beskaffenhed.
Hasselmus *(Muscardinus avellanarius)*	x		Burde ikke findes i området, men det bør afklares med Sorø Kommune om de har kendskab til en forekomst af Hasselmus i området.
Birkemus *(Sicista betulina)*		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Odder *(Lutra lutra)*		x	
Marsvin *(Phocoena phocoena)*		x	
Krybdyr			
Markfirben *(lacerta agilis)*	X		Det bør afklares med Sorø Kommune om de har kendskab til en forekomst af Markfirben i området.
Padder			
Klokkefrø (Bombina bombina)		X	
Stor vandsalamander *(Triturus cristatus)*	X		Det bør afklares med Sorø Kommune om de har kendskab til en forekomst af Stor vandsalamander i området.
Løgfrø *(Pelobates fuscus)*		X	
Løvfrø *(Hyla arborea)*		X	
Spidssnudet frø *(Rana arvalis)*	X		Burde ikke findes i området, men det bør afklares med Sorø Kommune om de har kendskab til en forekomst i området.

Arter	*Kan forekomme*	*Ingen forekomst*	*Projektets mulige betydning for Bilag 4 arter*
Springfrø *(Rana dalmatina)*	X		Burde ikke findes i området, men det bør afklares med Sorø Kommune om de har kendskab til en forekomst i området.
Strandtudse *(Bufo calamita)*		X	
Grønbroget tudse *(Bufo viridis)*		X	
Fisk			
Snæbel *(Coregonus oxyrhyncus)*		X	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Insekter			
Bred vandkalv *(Dytiscus latissimus)*		X	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Lys skivevandkalv *(Graphoderus bilineatus)*		X	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Eremit *(Osmoderma eremita)*		X	
Sortplettet blåfugl *(Maculinea arion)*		X	
Grøn mosaikguldsmed *(Aeshna viridis)*		X	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Stor Kærguldsmed *(Leucorrhinia pectoralis)*		X	
Grøn Kølleguldsmed *(Ophiogomphus cecilia)*		X	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Muslinger			
Tykskallet malermusling *(Unio Crassus)*		X	
Planter			

Arter	*Kan forekomme*	*Ingen forekomst*	*Projektets mulige betydning for Bilag 4 arter*
Enkelt månerude *(Botrychium simplex)*		x	
Vandranke *(Luronium natans)*		X	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Liden Najade *(Najas flexilis)*		X	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Fruesko *(Cypripedium calceolus)*		X	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Mygblomst *(Liparis loeselii)*		x	
Gul stenbræk *(Saxifraga hirculus)*		x	Ingen kendte fund i Region Sjælland
Krybende sumpskærm *(Helosciadium repens)* (= Apium repens)		X	Ingen kendte fund i Region Sjælland

Bilag 4

Graveafstande og skråningsanlæg

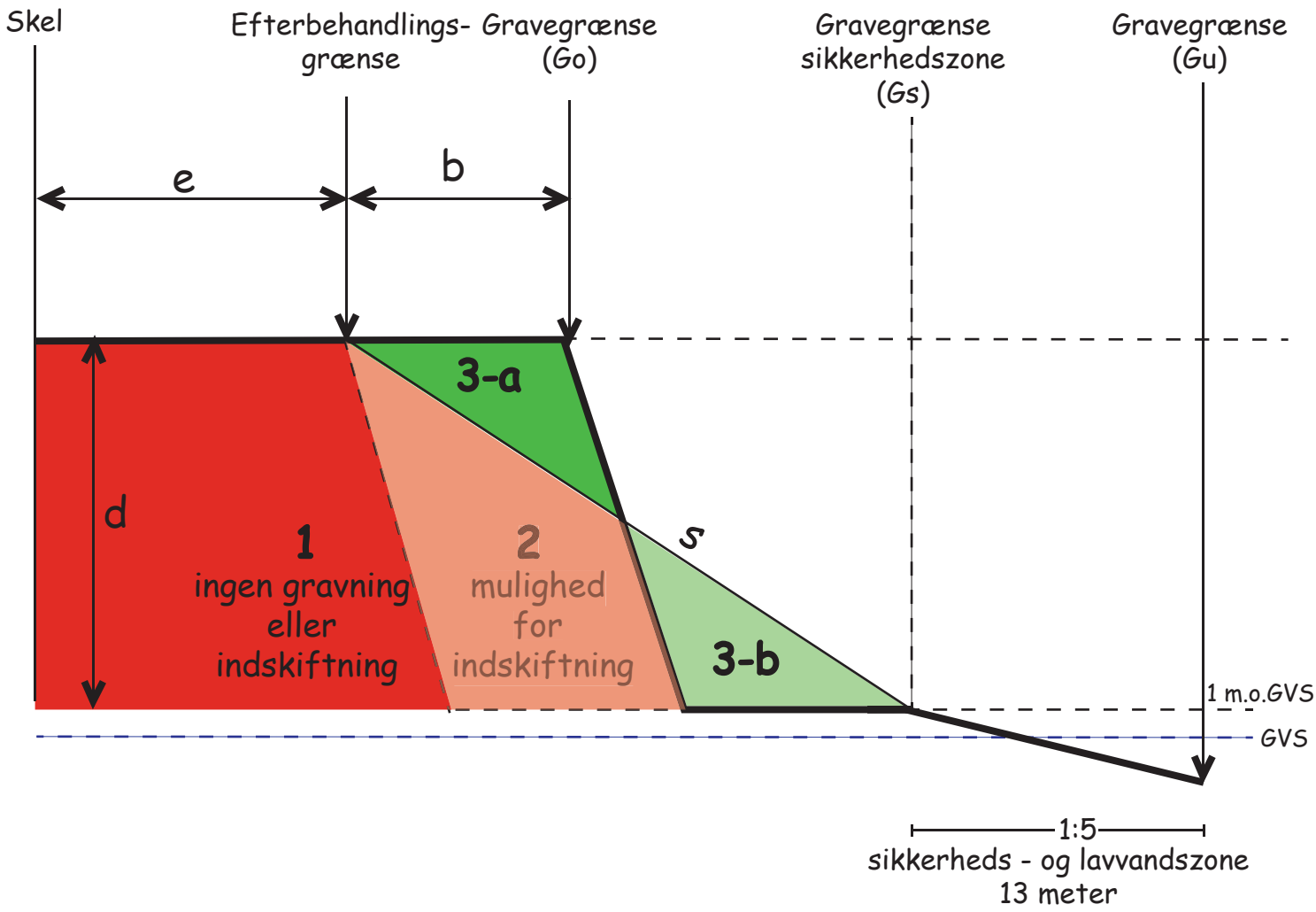

b = afstanden mellem gravegrænsen og efterbehandlingslinien (m)
d = gravedybde (m) (regnet indtil 1 meter over højeste grundvandsspejl)
e = minimal afstand fra efterbehandlingsgrænsen til skel (m)
G = gravegrænse (m) (minimal graveafstand fra skel, før evt. indskiftning samt efterbehandling)
s = skråningens anlæg (ved anlæg på 1:3 er s=3)

1 = ingen indvinding
2 = Der kan efter aftale tillades gravning i forbindelse med indskiftning, kun i blivende skråninger.
3 = Ved efterbehandling udjævnes skråningen fra 3-a til 3-b

Beregning af minimal graveafstand (G)

Gravning over grundvandsspejl:
Go = e + (½ x d x s)

Graveafstand til sikkerhedszone
Gu = e + (d x s)

Gravning under grundvandsspejl:
Gu = e + (d x s) + 13

Sikkerheds - og lavvandszone

Sikkerhedszone ved gravning under grundvandsspejl udføres i friktionsmaterialer som anlæg 1:5, 5 meter over og 8 meter ud i søen fra .højeste grundvandsstand

Bilag 5

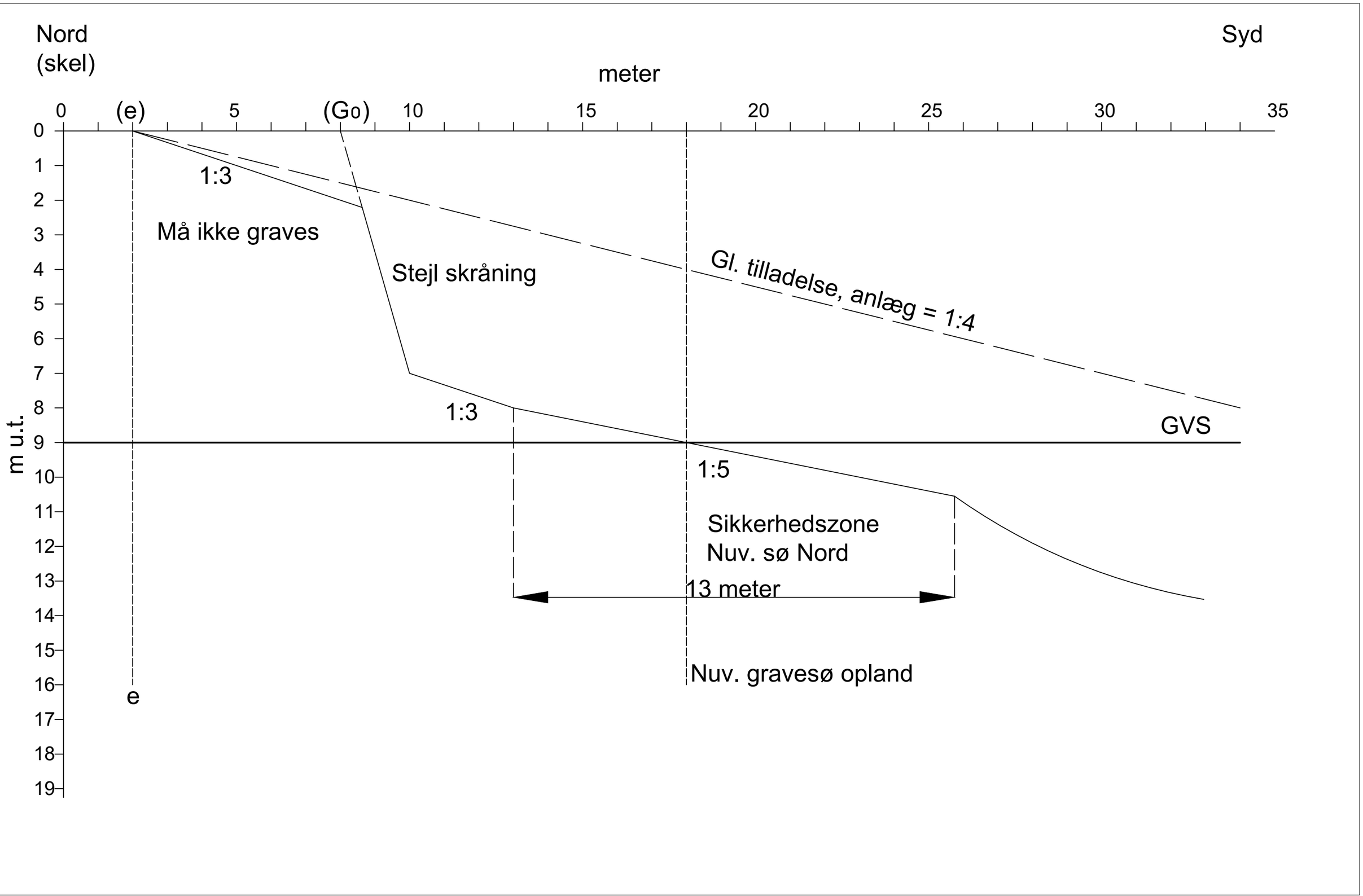
Nord
(skel)
Syd
meter
0
(e)
5
(Go)
10
15
20
25
30
35
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
m u.t.
1:3
Må ikke graves
Stejl skråning
Gl. tilladelse, anlæg = 1:4
1:3
GVS
1:5
Sikkerhedszone
Nuv. sø Nord
13 meter
Nuv. gravesø opland
e

Bilag 6

Morten Stenvedel, plantagevej 13

Jeg har flere ting til denne sag.
Som nærmeste beliggende ejendom til grusgraven under det mig igen at jeg ikke bliver informeret om hvad da sker på matr. 11c (plantagevej 7).

Min ejendom som er 11ae (plantagevej 13) er egen brønd som stå nævnt i papirerne som i har udarbejdet. Brønden ligger 50m fra skel.
Ser det ikke acceptabelt at 11c få lov til at grave så tæt på brønden da det kan give mig en større udgift med at komme på Døjringe vandværk. Denne udgift ønsker jeg ikke.

Hvis Obel ønsker at kunne udgrave det ansøgte areal ser jeg det nødvendigt at han gå ind og dækker omkostningerne - betaler hvad det koster at få udgravet, tilsluttet og hvad da ellers vil komme af udgifter i den forbindelse.
inkl. materialer til at brønden kan blive blændet af.

Etablering efter en evt. tilslutning til Døjringe vandværk ønsker jeg selv at gøre. Forventer dog at materialer som skal bruges til reetablering bliver laveret af Obel på hans regning.

Skulle min hæk blive berørt af opgravning på mere ind 1½m ønskes en erstatning for den.

Skulle min nabo på modsatte side (plantagevej 2) blive berørt af en evt. opgravning af tilslutning af Døjringe vandværk til mig er overstående samme vilkår.

Da bliver nævnt at tude å kan blive påvirket af den yderlige gravning. Tude å ligger 100m fra nærmeste punkt på den nye ansøgte grave tilladelse.

Da kim Lundgren (forrige ejer) søgte om grusgraven for godt 10år siden ved jeg at det stykke som da er blevet søgt om nu ikke bliv taget med bla. begrund af min brønd og Tude år.

Med hensyn til tude å ser jeg det ikke acceptabelt at åbeskytttelseslinjen bliver brudt af hensyn til plante og dyre livet som befinder sin omkring den.

Skellet mellem 11c og plantagevej 4 bliver nævnt at det på noget af strækningen bliver med stejl skrant. Dette føler jeg ikke kan være rigtigt. På skellet stå nogle gamle eg træer som skal bevares. Falder skrænten sammen vil 1 eller flere af de træer forsvinde. En evt. nedstyrtning af skrænten vil på virke ejendommens jord (plantagevej 4)

Stiftelsen Sorø Akademi, Jens Kristian Poulsen

Råstofudvindingstilladelsen vedrørende Plantagevej 7, 4180 Sorø er sendt til os i høring med frist til den 7. oktober 2016.

Som vi læser tilladelsen (f.eks. afsnit 3.1.10.1. s. 14) er den ikke koordineret med tidligere tilladelser vedrørende udvindingen på Stiftelsens nabomatrikel 26 a, og vist heller ikke med de faktiske forhold i marken i dag, hvor der allerede er foretage afrømning og delvis gennemgravning af skellet?

Der vedhæftes uddrag af gravetilladelse og efterbehandlingsplan vedr. matr 26 a.

Bilag 7

Høringssvar Sorø Kommune

Miljø:
Støj – ingen bemærkninger da der er tale om eksisterende drift, som udvides. Hvis der derimod ændres i driftstider, anlæg el.lign. anbefales det, at der stilles vilkår om at der skal udføres en akkrediteret støjberegning af støjudbredelsen ved råstofgraven i drift. Dette for at sikre at de støjvilkår der stilles vil kunne overholdes, eller alternativt for at kunne vurdere hvilke støjdæmpende foranstaltninger der skal iværksættes.

Spildevand – Ingen udledning af spildevand.

Affald, olie og kemikalier – olieskift og anden håndtering af olie og kemikalier bør så vidt muligt undgås i råstofgraven og helst på befæstet areal.

Natur:
Kommuneplan
Den nordlige del af arealet er udpeget som eksisterende naturområde, skov, og eksisterende økologisk forbindelse for tørre naturtyper. Den sydlige del af arealet ligger i potentiel forbindelse for tørre naturtyper.

Beskyttede naturtyper
Der er ikke registreret beskyttet natur på matriklen.

Efterbehandling
I ansøgningens efterbehandlingsplan er det angivet, at mulden forventes solgt, og at der ikke forventes overjord. Evt. rester af muld og overjord forventes udlagt på skrænterne. Sydvendte skrænter vil stå lodret til digesvalerne. Skrænthældninger forventes i øvrigt gjort 2:1. Samme hældning ønskes på brinkerne i den afsluttende store sø.

Vurdering
Af kommuneplanens udpegninger vurderes udpegningerne for de tørre naturtyper at være de vigtigste. Der er ikke registreret beskyttet natur på arealet. Indtil flyfotos 2008 ser det ud til, at der er åben skov på arealet. Derefter er det præget af grusgravsdriften vest for arealet. Der er/har derfor sandsynligvis ikke været beskyttet natur på området eller væsentlige forekomster af sjældne arter knyttet til lysåben natur.

Der ønskes gravet under grundvandsspejlet. Der er kun ca. 100 m i vestlig retning til Tude Å med tilknyttede moseområder. I forbindelse med VVM'en bør der redegøres for hvordan gravningen kan ske, så den ikke påvirker vandføringen i Tude Å.

Vedr. efterbehandlingen vil det styrke varetagelsen af kommuneplanens interesseudpegninger, at skrænterne over grundvandsspejlet efterlades stejle (hvis det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt) og uden udlagt muld og overjord. Under vandoverfladen bør brinkhældningerne dog ikke være stejlere end 1:5 af hensyn til dyre- og plantelivet (og sikkerheden).
Hvis der mod forventning ikke graves under grundvandsspejlet på hele arealet, bør der være vilkår om, at der etableres småsøer

Naturbeskyttelseslovens beskyttelseslinjer

- Projektområdet er omfattet af å-beskyttelseslinjen fra Tude Å. Råstofindvinding vil derfor kræve en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16, hvori der er et forbud mod ændringer i terrænet. Vores vurdering er at der, vil kunne gives en dispensation, da der er tale om udvidelse af eksisterende graveområde. Derudover er den resterende bræmme ned

mod åen meget overgroet af beplantning. Endelig ændres der ikke på det karaktergivende terræn langs med å-løbet.

- Projektområdet er omfattet af skovbyggelinjen, men den er uden betydning for råstofindvindingen, så længe der ikke opføres byggeri.

Planloven

- Det ansøgte kræver ikke landzonetilladelse forudsat, at 1) der ikke skal etableres bygninger eller 2) der ikke skal foretages terrænændringer udenfor deklarationsridset.
- Projektområdet er ikke omfattet af lokalplaner eller planrammer.
- Projektområdet grænser ikke op til lokalplanområder eller rammeområder.

- Ansøgningen indeholder ikke anmeldelsesskema til VVM-bekendtgørelsen – hvem skal foretage screeningen og eventuel VVM – regionen eller kommunen?

Kultur

- I projektområdet er der IKKE registreret:
  - Beskyttede sten- og jorddiger
  - Beskyttede fortidsminder

- Nabomatriklen mod syd er af Kulturstyrelsen udlagt til Kulturarvsareal – udpegningen er ikke en arealfredning. Der kan læses mere om kulturarvsarealer her: http://www.kulturstyrelsen.dk/kulturarv/fortidsminder/arkaeologi-paa-land/arkiv-sider/kulturarvsarealer/

Bilag 8

MUSEUM VEST SJÆLLAND ARKÆOLOGI

Oldvejen 25C
DK-4300 Holbæk
Tlf. +45 25 52 83 83
E-mail: plan@vestmuseum.dk
SE-nr. 32689760
Arkæologi P-nr. 1020197745

NIRAS
Buchwaldsgade 35, 3. sal
5000 Odense C
Att.: Charlotte Greve

Holbæk d. 16.10-2015
J.nr. MVE P221

Udtalelse i henhold til råstofadministrationscirkulærets § 3 for del af matr. nr. 11c Døjringe By, Munke-Bjergby.

Museet har modtaget anmodning om udtalelse.

Arkæologi/jordfund:
Kontrol i arkiverne viser, at der ikke findes erkendte/registrerede fortidsminder indenfor det ansøgte indvindingsareal. Nærmeste registrerede fortidsminde (sb. 68) i form af opsamlede stenalderredskaber ligger i en afstand af godt 200 meter mod øst.
Der kan således ikke peges på, at råstofindvinding på arealet er i indlysende konflikt med arkæologiske interesser, men førnævnte sb. 68 peger dog på en generel mulighed for **bl.a.** stenalderaktivitet i området, som for den sags skyld også kunne gøre sig gældende for det aktuelle indvindingsareal.
Det fremgår jo ret klart, at ansøgningen gælder et areal, på hvilket der allerede har været udvundet råstof over en længere årrække, og at store dele af arealet af samme grund er fuldstændigt uden arkæologisk potentiale. På baggrund af det tilsendte luftfoto og det forhold at der opereres med begrebet udvidet graveareal, må museet dog have forventning til, at et rimeligt stort areal mod øst står nogenlunde intakt og uforstyrret af indvindingsaktivitet.
På dette areal kunne det derfor være relevant, at udvinder får foretaget en arkæologisk prøvegravning, for at begrænse risikoen for at blive standset i kommende råstofindvinding.
Såfremt der fra indvinders side **ikke** er et ønske om at få foretaget en sådan arkæologisk prøvegravning, da bedes denne være opmærksom på vilkår om orientering til museet om forberedende muldafrømning på nye indvindingsarealer, som museet har klar forventning til, vil indgå i en kommende indvindingstilladelse.

Bygherre/entreprenør har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumslovens § 25.
Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til arkæologisk undersøgelse jf. museumslovens § 27.

Hvis museet i sin udtalelse skønner, at der på arealet ikke findes væsentlige arkæologiske bevaringsinteresser, så vil evt. udgifter til nødvendig arkæologisk undersøgelse skulle betales af Kulturministeren jf. museumslovens § 27.
En udtalelse fritager ikke bygherre/entreprenør fra forpligtelsen til at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis arkæologiske levn påtræffes, men fritager ham/hende for udgifterne til en undersøgelse.

Har de spørgsmål er De velkommen til at henvende Dem til museet.

Med venlig hilsen

Venlig hilsen

Niels Hartmann
Museumsinspektør
D +45 2552 8324

MUSEUM VEST SJÆLLAND ARKÆOLOGI

Oldvejen 25C
4300 Holbæk
T +45 2552 8383

vestmuseum.dk

Kortbilag til MVE P221

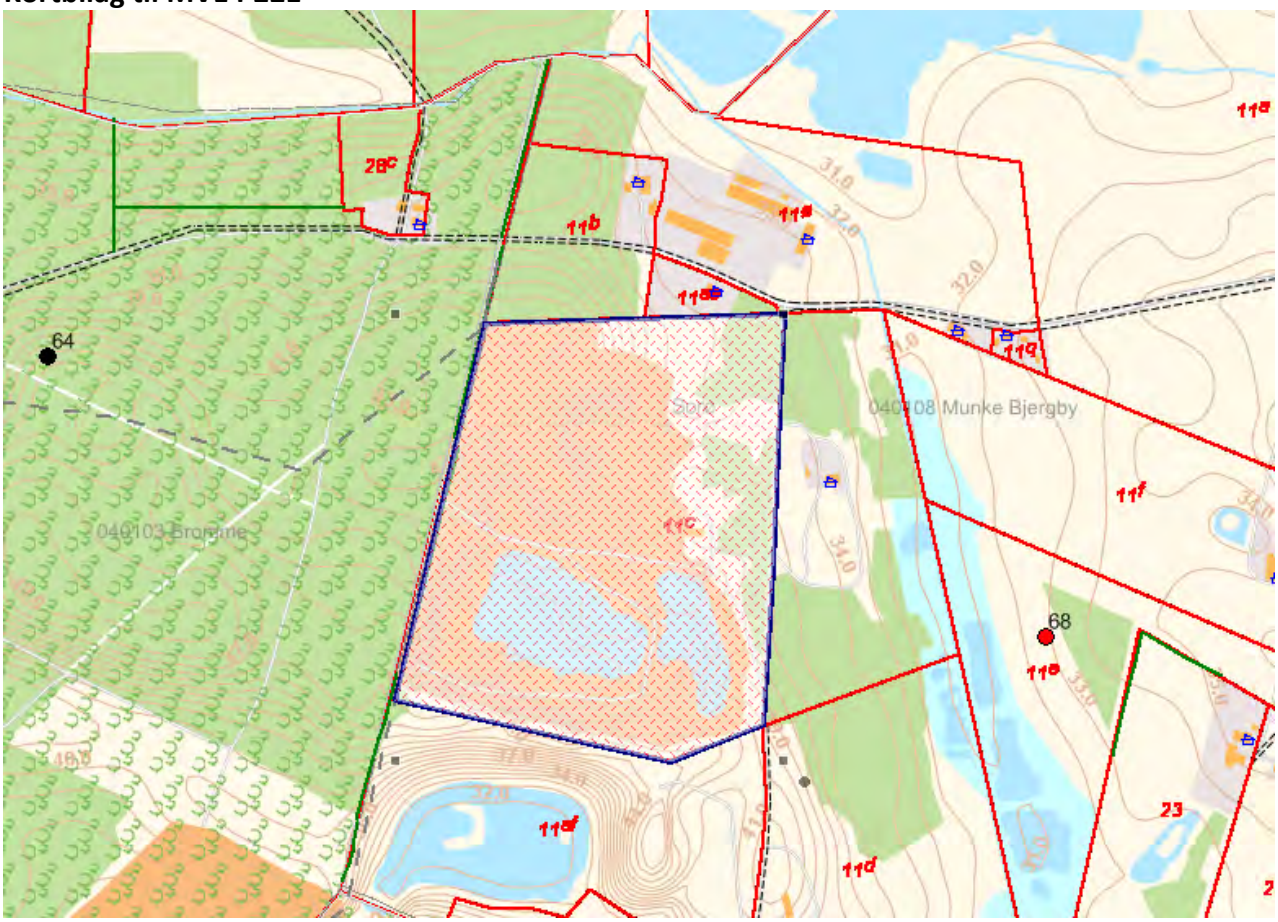

[Kort 1:25.000]

Museumssager Undersøgelser/registreringer Plansager Udtalelser Diverse Viden Uden sag/registrering i F&F Lokalplanforslag Aktuelle F&F (Fund og fortidsminder) arealer F&F - Kulturarvsarealer F&F - linjer Fredede fortidsminder (F&F) F&F - bestyttelseslinjer Beskyttede sten-/jorddiger Registreret arkæologi (F&F) "Primært anlæg/fundtype" Nyere tid Efterreformatorisk tid Historisk Tid Middelalder Vikingetid Jernalder Bronzealder Stenalder Oldtid Udateret	*Sagsareal ([Farve] omramning).* *Registrerede fortidsminder og arkæologiske interesser jf. signaturforklaring.* *Baggrundskort: Copyright Geodatastyrelsen.*

Bilag 9

PRINCIPSKITSE

Bortgravning af naboskel i forbindelse med råstofindvinding

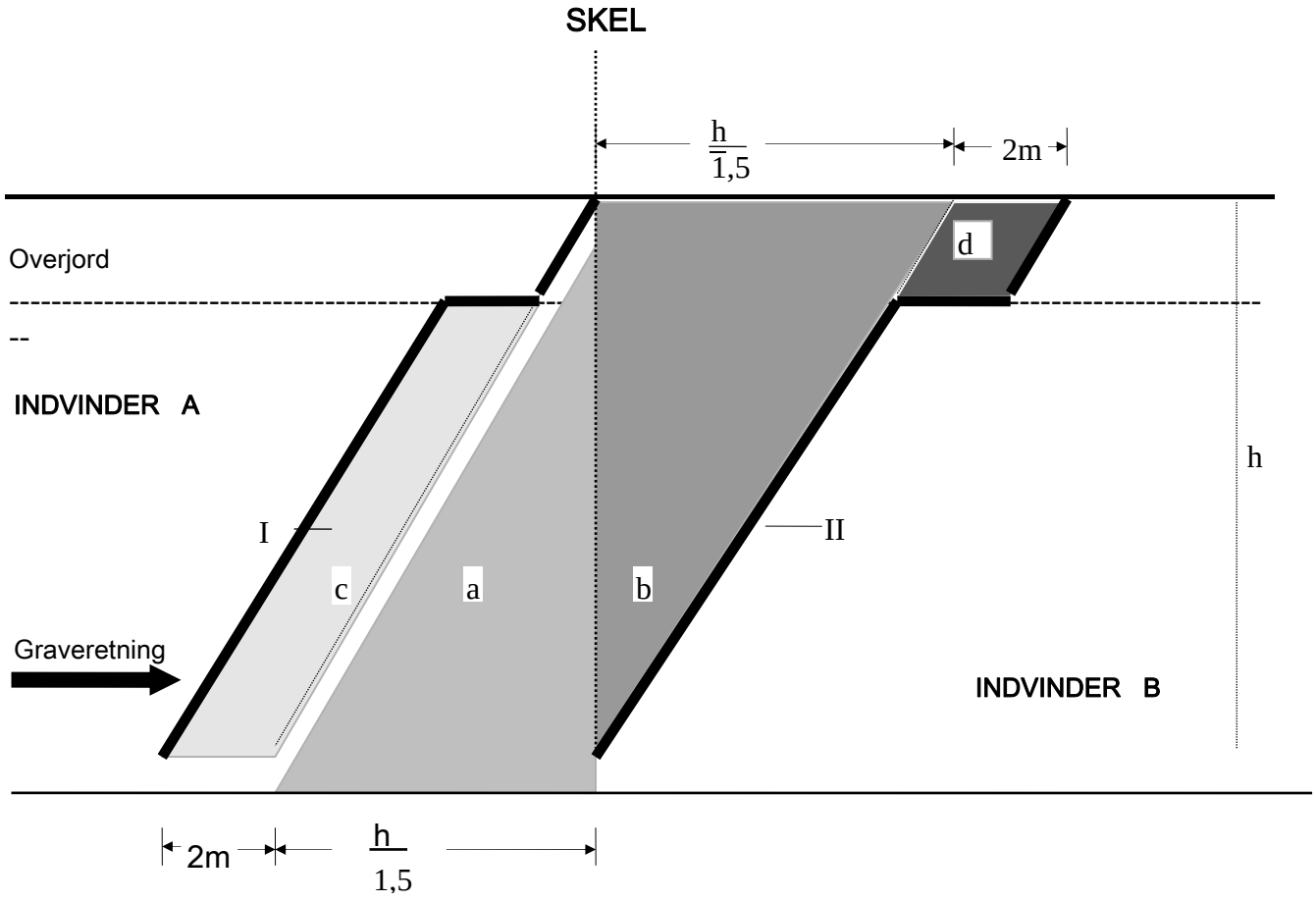

HOVEDPRINCIP:

Den der kommer først til skel, vælger at afslutte råstofgravningen ved linie I eller II.

Aftalens forudsætninger:

- Al afsætning og opmåling foretages af landinspektør mindst en gang årligt i graveperioden.
- Afregningsgrundlag for de indvundne råstoffer på naboareal skal beskrives og prissættes inden aftalen træder i kraft.
- Eventuelle tvister afgøres ved voldgift.

MODEL 1

Invinder A afslutter råstofgravningen ved linie I:

Indvinder B afregner råstofmængden a+c til indvinder A, og afslutter gennemgravning.

MODEL 2

Indvinder A afslutter råstofgravningen ved linie II:

Indvinder A afregner råstofmængden b+d til indvinder B.

Bilag 10

Obel Sten og Grus A/S
Juelsmindevej 1
4400 Kalundborg
E-mail: info@obel-transport.dk

Dispensation fra åbeskyttelsesllinjen til råstofindvinding

Den 9. februar 2016
J.nr. 340-2016-2198
Sag vedr. 9639

Teknik, Miljø og Drift
Rådhusvej 8
4180 Sorø
T 5787 6000
soroekom@soroe.dk
www.soroe.dk

Hans Henning Jensen
T 57876342
hhje@soroe.dk

Vi har behandlet din ansøgning om dispensation til råstofindvinding på ejendommen:

Adresse.: Platagevej 7, 4180 Sorø.
Matr. nr.: 11c Døjringe By, Munke-Bjergby

Dispensation

Sorø Kommune giver dig dispensation fra åbeskyttelseslinjen til råstofindvinding efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2. Men du må først udnytte dispensationen, når klagefristen er udløbet, og du har modtaget en råstofindvindingstilladelse fra Region Sjælland.

Klagefristen er på 4 uger fra du har modtaget dette brev.

Hvis der bliver klaget over dispensationen skal Natur- og Miljøklagenævnet behandle sagen[1].

Dispensationen vedrører kun bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens kapitel 2. Du skal søge andre nødvendige tilladelser hos de relevante myndigheder.

Dispensationen er gyldig i 3 år. Dvs. du skal søge på ny, hvis du ikke har udnyttet den inden 3 år fra datoen på dette brev[2].

[1] Jf. naturbeskyttelseslovens § 87.

[2] Jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Modtag din post i din digitale postkasse – Få overblik og skån samtidig miljøet !
I din digitale postkasse kan du modtage din post sikkert fra det offentlige, banker, a-kasser m.fl . Få adgang til Digital Post fra www.soroe.dk. Brug dit NemID til at logge på – har du ikke NemID, så bestil på www.nemid.nu. Vær opmærksom på, at henvendelser med personoplysninger altid besvares sikkert via Digital Post eller alm. brev.

Vær også opmærksom på

Fund af arkæologisk materiale

Hvis der bliver fundet arkæologisk materiale ved bygge- eller anlægsarbejdet, skal du standse arbejdet[3]. Fundet skal straks anmeldes til Museum Vestsjælland, Arkæologisk Afdeling, Storgade 17, 4180 Sorø, tlf. 57 83 40 63. Kommunen har orienteret museet om dispensationen ved kopi af dette brev.

Du har også mulighed for at kontakte museet, inden jordarbejdet bliver påbegyndt for at få oplyst, om der er en risiko for at ødelægge arkæologisk materiale.

Jordforurening

Hvis der under bygge- eller jordarbejder konstateres eller forårsages en forurening af jorden, skal Sorø Kommune underrettes[4].

Redegørelse

Du har søgt om dispensation fra åbeskyttelseslinjen omkring Tude Å til råstofindvinding.

I din ansøgning har du oplyst, at du ønsker at udvide et eksisterende graveområde. Den samlede størrelse af graveområdet vil efter udvidelsen være på cirka 13 ha. I det eksisterende graveområde ligger tre store grusgravssøer.

Derudover har du oplyst, at du forventer at grave under grundvandsspejl på det meste af arealet. På de tilgængelig terrænoplysninger i kommunens netGIS ligger de eksisterende grusgravssøer på arealet i kote 30-31. Arealerne som der er søgt om at indvinde på indenfor åbeskyttelseslinjen ligger kote 34. Dvs. at der indenfor åbeskyttelseslinjen skal fjernes et terrænlag på 3-4 meter over det eksisterende vandspejl i graveområdet.

I ansøgningens efterbehandlingsplan er det angivet, at området skal efter endt gravning fremstå som en stor sø. Muldjorden forventes solgt, og at der ikke forventes overjord. Evt. rester af muld og overjord forventes udlagt på skrænterne

---

[3]Jf. museumslovens § 27, stk. 2.

[4]Jf. miljøbeskyttelseslovens § 21, stk. 1.

Ejendommens beliggenhed er vist på dette kort, hvor den del af graveområdet, som ligger indenfor åbeskyttelseslinjen (lyseblå signatur) er markeret som en rød trekant med mørkeblå kant. Der skal graves i en afstand af cirka 90 til 150 m fra Tude Å.

Cirka 1 ha af indvindingsområdet ligger indenfor inden for åbeskyttelseslinjen[5], der forløber 150 m fra Tude Å. Det ansøgte kræver derfor Sorø Kommunes dispensation[6].

Formålet med beskyttelseslinjen er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder og spredningskorridorer for plante- og dyreliv.

Sorø Kommune har i sin behandling af sagen lagt vægt på, at der er tale om udvidelse af eksisterende graveområde. Derudover er den resterende bræmme ned mod åen meget overgroet af beplantning.

[5]Jf. naturbeskyttelseslovens § 16, stk. 1.

[6]Jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2.

Sorø Kommune anser ikke denne dispensation efter naturbeskyttelsesloven for at være af større betydning eller af almindelig offentlig interesse. Afgørelsen er derfor ikke offentliggjort ved annoncering[7].

Klagevejledning

Dispensationen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet[8] af:

1) Adressaten for afgørelsen
2) Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
3) Offentlige myndigheder
4) En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
5) Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
6) Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø og
7) Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk., ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Sorø Kommune i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Sorø Kommune, der videresender den til Natur- og Miljøklagenævnet. Nævnet træffer afgørelse om, hvorvidt de kan imødekomme din anmodning.

---

[7]Jf. § 5 i bekendtgørelse nr. 1308 af 21. december 2011 om bygge- og beskyttelseslinjer.

[8]Jf. naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1 og § 86, stk. 1.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klagefristen regnes i hele døgn. Det vil sige, at klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. En klage skal således være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen) senest kl. 23.59 på den dag, hvor klagefristen udløber.

Hvis du ønsker at indbringe denne afgørelse for en domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter, at du har modtaget afgørelsen[9].

Venlig hilsen

Hans Henning Jensen
Landskabsforvalter

Kopi af dette brev er fremsendt til:

- Region Sjælland, Alleen 15, 4180 Sorø. v/ Randi Johansson E-mail: radj@regionsjaelland.dk
- DN-Lokalkomité Sorø, v./ Niels Hilker, Smedevej 66, 4180 Sorø. E-mail: dnsoroe-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, E-mail: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalforening, E-mail: soroe@dof.dk
- Museum Vestsjælland, Storgade 17, 4180 Sorø. E-mail: plan@vestmuseum.dk
- Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, E-mail: nst@nst.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sølvgade 83, 1353 København K. E-mail: nbu@snm.ku.dk att. Mikael Landt
- Friluftsrådet i Sydvestsjælland, Orionvej 4, 4200 Slagelse, Att. Hans Vallentin Stoltz, E-mail: sydvest@friluftsraadet.dk

[9]Jf. naturbeskyttelsesloven § 88, stk. 1.

Bilag 11

OBEL STEN OG GRUS A/S
Juelsmindevej 1
4400 Kalundborg

Tilladelse til grundvandssænkning i forbindelse med råstofindvinding under grundvandsspejl

Den 25. august 2016
J.nr. 340-2016-2198
Sag vedr. 9639

Teknik, Miljø og Drift
Rådhusvej 8
4180 Sorø
T 5787 6000
soroekom@soroe.dk
www.soroe.dk

Christian Holt
T 5787 6357
chho@soroe.dk

Tilladelse efter vandforsyningsloven

Sorø Kommune giver efter § 26 stk. 1 i vandforsyningsloven tilladelse til den midlertidige grundvandssænkning, der vil være konsekvensen af en årlig råstofindvinding på 50.000 m³ under grundvandsspejlet og indvinding af 1.000 m³ til støvdæmpende foranstaltninger. Der må ikke indvindes vand til grusvask. Samtidig gives efter miljøbeskyttelseslovens § 24 forbud mod anvendelse af pesticider og gødning på ejendommen matr. 11c, Døjringe by, Munke Bjergby sogn, ejendomsnummer 9639, beliggende Plantagevej 7, 4180 Sorø

Tilladelsen er givet på nedennævnte vilkår om gravetidspunkter og om anvendelsen af de færdigbehandlede arealer.

Vilkår i henhold til Vandforsyningsloven

Grundvandssænkning

Gravning under grundvandsspejl må ikke give anledning til påvirkning af vandmængderne i Tude å.

Hvis der skal graves under grundvandsspejl i perioden fra 1. maj til 1. oktober, skal indvinder etablere og løbende registrere vandflowet i Tude å før og efter ejendommen, efter nærmere aftale med Sorø Kommunes vandløbsmyndighed.

Hvis det i sommerperioden konstateres, at vandflowet i Tude å efter ejendommen er mindre end før ejendommen, skal gravningen bringes til ophør eller nedsættes indtil vandflowet i Tude å igen ikke er påvirket af gravningen.

Anvendelse af det efterbehandlede areal

Med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 24 gives forbud mod at anvende pesticider eller gødning på ejendommen. Tilladelsen må ikke udnyttes før indvinder har tinglyst dette påbud på ejendommen med en deklaration, hvis tekst skal være god-

Modtag din post i din digitale postkasse – Få overblik og skån samtidig miljøet !
I din digitale postkasse kan du modtage din post sikkert fra det offentlige, banker, a-kasser m.fl . Få adgang til Digital Post fra www.soroe.dk. Brug dit NemID til at logge på – har du ikke NemID, så bestil på www.nemid.nu. Vær opmærksom på, at henvendelser med personoplysninger altid besvares sikkert via Digital Post eller alm. brev.

kendt af Sorø Kommune. Sorø Kommune skal være påtaleberettiget i forhold til deklarationen af dette vilkår. Deklarationen kan indgå som en del af Region Sjællands deklaration om efterbehandling af arealet, som Region Sjælland har gjort i andre sager.

Grundvandsinteresser i området

Den nærmeste almene vandforsyning ligger over 1 km fra råstofgraven, men Råstofgraven ligger i Område med særlig drikkevandsinteresse og i indvindingsoplandene for de almene vandforsyninger Dianalund, Dybendal og Munke Bjergby Vandværker.

Nærmeste ikke-almene vandforsyning ligger 50 meter nord for graveområdet på Plantagevej 13. Ejendommen har desuden sin egen vandforsyning i form af en brønd. Vandkvaliteten i brønden er dårlig. Det er aftalt at grundejer får brønden sløjfet efter gældende regler.

På ejendommen er kortlagt arealer som sprøjtemiddelfølsomme indsatsområde og andre arealer som er indsatsområde med hensyn til nitrat.

Overfladevandsinteresser i området

Grusgraven ligger lige ved Tude å. Ca. 350 m nedstrøms matriklen ligger en strækning med Sorø Kommunes nok bedste gydepladser for ørred. Bestandsstørrelsen er dog varierende, og er iht. DTU Aqua dårlig med en individtæthed på 5 ørreder/100 m^2 ved seneste bedømmelse i 2013.

Sportsfiskernes "Udsætningsforeningen Vestsjælland 95" udsætter årligt 1.000 stk. ½ års ørredyngel på denne strækning og yderligere 1.900 stk. lidt længere nedstrøms i henhold til "Plan for fiskepleje i sjællandske vandløb til sydlige Kattegat og Storebælt" DTU Aqua, Institut for akvatiske ressourcer, 2014.

Vandløbsstrækningen ud for graveområdet er i henhold til den gældende vandområdeplan (2015-2021) et middelstort vandløb. Den økologiske tilstand er ukendt, men kort op- og nedstrøms graveområdet er tilstanden "god økologisk tilstand". Målet for strækningen er "god økologisk tilstand". Strækningen fra ca. 350 m nedstrøms graveområdet er som noget nyt målsat med den højeste målsætning "høj økologisk tilstand" specifikt for fisk.

Sorø Kommunes vurderinger

Sorø Kommune vurderer, at den nævnte indvinding under grundvandsspejlet, med de begrænsninger som fremgår af vilkårene, ikke vil medføre en grundvandssænkning, som vil påvirke nærliggende vandindvindinger, vandløb, søer og vådområder i et omfang der vil medføre gener for indvinding af drikkevand eller flora og fauna i nærområdet.

Som det fremgår af redegørelsen for overfladeinteresser i området, er strækningen af Tude Å nedstrøms graveområdet følsomt for forringelser af især fiskenes forhold. Det er afgørende for miljøtilstanden, at der ikke sker væsentlige reduceringer i vandføringen på strækningen.

Hvis der ønskes gravet i sommerperioden, skal der derfor etableres målestationer til løbende registrering af vandflowet i Tude Å, efter nærmere aftale med Sorø Kommunes vandløbsmyndighed. På denne måde sikres det, at gravningen kan bringes til ophør, hvis der begynder at blive skadelig påvirkning af vandløbet.

Registreringerne skal ske både op- og nedstrøms i forhold til graveområdet, sådan at gravning under grundvandsspejlet skal standses, hvis det konstateres, at flowet er mindre nedstrøms graveområdet end opstrøms graveområdet.

Sorø Kommune vurderer ligeledes, at anvendelse af sprøjtemidler og gødning på de færdigbehandlede arealer vil udgøre en trussel for grundvandet, fordi arealerne er kortlaget som følsomme for sprøjtemidler og nitrat og denne følsomhed vil blive yderligere forstærket ved råstofindvindingen.

Anden Lovgivning

Denne afgørelse er meddelt efter vandforsyningsloven. Tilladelsen kan ikke udnyttes, med mindre der også er meddelt fornødne tilladelser efter anden lovgivning, herunder bl.a. råstoflovgivningen.

Klagevejledning i henhold til Vandforsyningsloven

Kommunens afgørelse kan jf. vandforsyningslovens § 80 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøgeren og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klagefristen for afgørelsen er 4 uger fra den dag, hvor afgørelsen er offentliggjort. Klagefristen er derfor tirsdag den 27. september 2016.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inde 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt, jævnfør vandforsyningslovens § 81.

Venlig hilsen

Christian Holt
Miljømedarbejder

Offentliggøres på Sorø Kommunes hjemmeside www.soroe.dk tirsdag den 30/8 2016.

Kopi Sundhedsstyrelsen
Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Sportsfiskerforbund
Forbrugerrådet. E-mail: fbr@fbr.dk

Lovhjemmel:

Vandforsyningsloven
Lovbekendtgørelsen nr. 1584 af 10. december 2015 af lov om vandforsyning m.v.

Vandindvindingsbekendtgørelsen
Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1787 af 16. december 2015 om vandindvinding og vandforsyning

Miljøbeskyttelsesloven
Lovbekendtgørelse nr. 1317 af 19. november 2015 af lov om miljøbeskyttelse

Bilag 12

Obel Sten & Grus
Juelsmindevej 1
4400 Kalundborg

Afgørelse om lovliggørelse af overtrådte vilkår om graveafstand

Ved tilsyn i forbindelse med behandling af ansøgning om tilladelse til indvinding af råstoffer, samt ved anvendelse af luftfoto, er det konstateret, at den i tilladelsen fastsatte graveafstand til skel mod matrikel 11b Døjringe By, Munke Bjergby, er overskredet.

Inden for efterbehandlingslinjen e og gravefronten Go må der i henhold til tilladelsen, indskiftes efter aftale med tilsynet. Der er ikke truffet en sådan aftale i forbindelse med tilsyn. Tilladte graveafstand er hhv. 18 meter over grundvandsspejl (Go) og 46 meter ved gravning under grundvandsspejl (Gs).

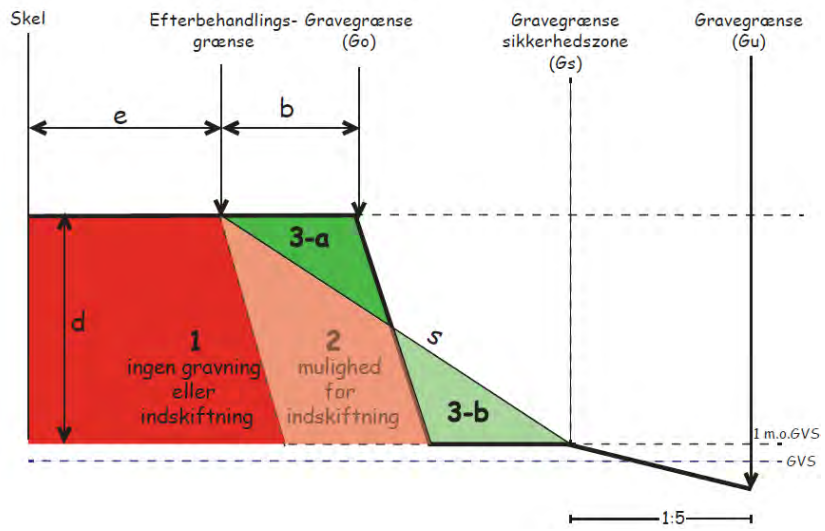

I den østlige del af råstofgraveområdet vurderes gravefronten Go, at være etableret i 6-8 meter fra skel. Gs vurderes, at være 19 meter og med et skråningsanlæg på 1:1
I den vestlige del af det nordlige skel inden for graveområdet, vurderes Go at være 8 meter, Gs at være 46 meter og med et skråningsanlæg til sø på 1:3.

Dato: 14-12-2016

Regional Udvikling
Miljø & Ressoucer
Alléen 15
4180 Sorø
Tlf.: 70 15 50 00
naturmiljo@regionsjaelland.dk
www.regionsjaelland.dk

Sagsnr:
16/00391

Sagsbehandler
Randi A. Johansson
57 87 57 63
radj@regionsjaelland.dk

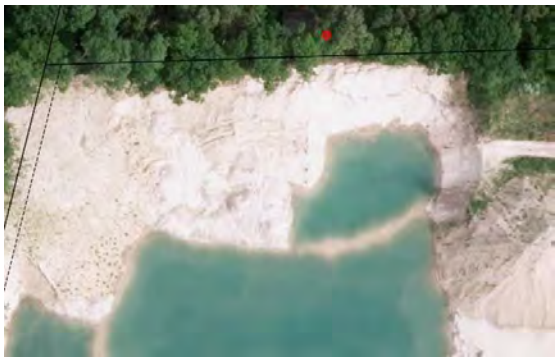

Såfremt arealet skal retableres til det i tilladelsen beskrevne, vurderes det, at der for den østlige del, hvor der er gravet tættest på skel, skal tilføres mindst 3600 m3 sand og grus (5400 t) og for den vestlige del af det nordlige skel, hvor det nuværende skråningsanlæg er ca. 1:3, mindst 3200 m3 sand og grus (4800 t), i alt mindst 6800 m3 sand og grus (10200 t, svarende til 340 lastvognslæs).

En ret linje mellem skel og søkant i den aktuelle gravesituation giver et forventet anlæg på 1:2, hvorfor det vurderes at risikoen for skred over skel er minimal, dog med forbehold for lerjord og vandmættede situationer, hvilket også er forbehold der gør sig gældende ved alle andre skråningsanlæg.

Der ses for nuværende samtidig en væsentlig etableret population af digesvaler i de øvre sandlag i både de sydvendte og østvendte skråningsanlæg

Overtrædelse af graveafstande mod vestligt skel
Der er indgået aftale mellem lodsejerne af matrikler 11c Døjringe By, Munke Bjergby og 26a Bromme By, Bromme om gennemgravning af skel. Dette er sket med henblik på optimal udnyttelse af råstofferne på begge sider af skel.

Afgørelse
Risiko for skred over nordligt skel er vurderet at være minimal. Samtidig er der i ny tilladelse til indvinding af råstoffer, der for nuværende er under udarbejdelse, fastsat vilkår om udformning af den sydvendte skråning mod nord, således at risiko for skred over skel minimeres samt, at der tages hensyn til den allerede etablerede bestand af digesvaler samt fremtidig mulig population af padder.

Region Sjælland vurderer derfor, at det ikke er proportionelt at retablere skråningen mod nordligt skel efter de vilkår der er fastsat i den tidligere tilladelse, men at skråningen efterbehandles efter vilkår fastsat i ny tilladelse til indvinding af råstoffer.

Dette forudsætter dog, at der jf. ny tilladelse, ikke foretages yderligere indvinding af råstoffer fra denne skråning. Det skal forventes, at der foretages arbejde på og omkring skråningen, således at anlægget kan etableres og den i tilladelsen vilkårsbestemte efterbehandling kan udføres.

Ansvar for skred over skel ligger hos lodsejer af matrikel 11c Døjringe By, Munke Bjergby.

Hjemmel og klage
Afgørelsen kan påklages inden 4 uger fra den er meddelt.

Hvis du ønsker at klage over afgørelserne, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Du logger på via borger.dk eller via virk.dk med NEM-ID. Klagerne sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er rettidigt indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen inden kl. 23.59 på den dag, hvor klagefristen udløber. For hver klage du indgiver, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.
Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.
Gebyret tilbagebetales, hvis

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Klageberettigede

- Adressaten for afgørelsen.
- Offentlige myndigheder.
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
- Enhver med en individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Rettidig klage efter denne lov har opsættende virkning for tilladelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.
Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene inden 12 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Med venlig hilsen

Randi A. Johansson
Geolog
Region Sjælland